



การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู
อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ประภาส วรรณทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ตุลาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม



การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู
อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

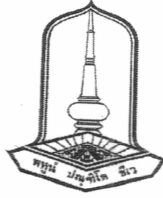
การศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของ
ประภาส วรรณทอง

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

ตุลาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม





คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้าอิสระ
ของนายประภาส วรรณทอง แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

(ผศ.ดร.สิทธิชัย ต้นศรีสกุล)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(อาจารย์ ดร.อลงกรณ์ อรรถแสง)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าอิสระ)

(อาจารย์จรัสศักดิ์ โปกาวิน)

กรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ
ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(รศ.สีดา สอนศรี)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดทูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 14 เดือน ๗ พ.ศ. 2558



ประกาศศุภพยากรณ์

การศึกษาครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.อลงกรณ์ อรรคแสง อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาครั้งนี้ อิศระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สิทธิชัย ต้นศรีสกุล ประธานกรรมการสอบ อาจารย์ จีระศักดิ์ โปกาวิน กรรมการสอบ ผู้ศึกษา คำนคว้า จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณ นายสะอาด วรรณทอง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ นางสาวสุนันทา ภูผิวก้าว ตำแหน่ง ท้องถิ่นอำเภอนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ นางสาวเพ็ญประภา ถุงอินทร์ลา ตำแหน่ง นักบริหารงานคลัง (หัวหน้าฝ่าย บริหารงานคลัง) เทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่สละเวลาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ ในการวิจัยและให้คำปรึกษาต่าง ๆ ในการทำการวิจัยครั้งนี้จนประสบความสำเร็จ

ขอขอบพระคุณเทศบาลตำบลนาคู ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลของ บุคลากรในหน่วยงาน และให้ความกรุณาตอบแบบสอบถามในการทำการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา ลุง ป้า น้า อา พี่ ๆ และขอบคุณเพื่อน ๆ ที่คอยเป็น กำลังใจและช่วยเหลือสนับสนุนการศึกษาครั้งนี้

ประกาศ วรรณทอง



ชื่อเรื่อง	การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
ผู้ศึกษาค้นคว้า	นายประภาส วรรณทอง
อาจารย์ที่ปรึกษา	อาจารย์ ดร.อลงกรณ์ อรรคแสง
ปริญญา	ร.ป.ม. สาขาวิชา นโยบายสาธารณะ
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2558

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้เป็นการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความมุ่งหมายเพื่อวัดระดับความคิดเห็นการบริหารงานธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ และเพื่อเปรียบเทียบระดับความคิดเห็นการบริหารงานธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ทั้งหมด จำนวน 372 คน สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.66$) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ ด้านหลักความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 3.77$) ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 3.71$) และด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X} = 3.70$)

ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ด้านหลักนิติธรรม เทศบาลจัดทำเทศบัญญัติที่ถูกต้องเป็นธรรม มีอิสระในการจัดทำเทศบัญญัติกฎหมาย มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องกับชุมชนให้มากที่สุด ด้านหลักคุณธรรม เทศบาลมีการรณรงค์และสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมเพื่อการบริหารจัดการและปฏิบัติงานที่มีการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน เพื่อการร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลมีปริมาณลดลง ด้านหลักความโปร่งใส เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส อธิบายข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน ระบบเอกสารที่เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้งานและตรวจสอบจากประชาชน มีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลทั้งภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอ ด้านหลักความรับผิดชอบต่อบุคลากรในเทศบาลมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่ออำนาจ , หน้าที่ของตนเอง, มีการแก้ไข ปรับปรุง บำรุง ดัดแปลงซ่อมแซมได้ทันเวลาในเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ ด้านหลักการมีส่วนร่วม เทศบาลมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทแก่ประชาชน มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่าง ๆ และมีการนำเอาความคิดเห็นของประชาชนไปประกอบการบริหารงาน ด้านหลักความคุ้มค่าเทศบาลจัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน มีการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า จัดบริการสาธารณะ ที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการอย่างทั่วถึง เสริมสร้างปลูกฝังให้มีความพอเพียง ประหยัด แต่มีคุณภาพสูง



TITLE Management according to the Good Governance of Local Government in Na khu District, Kalasin Province
AUTHOR Mr.Prapas Wannatong
ADVISORS Dr. Alongkon Akkhasaeng
DEGREE M.P.A. **MAJOR** Public Policy
UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2015

ABSTRACT

This thesis aims to study the management according to the good governance of the local government in Na khu District, Kalasin Province. The study main objectives are to explore the opinions of the local government about the management with a good governance in Na khu municipality, Na Khu District, Kalasin Province and to compare those results in gender, age, education level by using a questionnaire. The samples used in the study are 372 people living in the area under the responsibility of the Na Khu Municipality, Na Khu Sub-district, Na khu District, Kalasin Province. The analysis of collected data has been done by using a frequency, a percentage, an average and a standard deviation.

The results suggest that overall opinions of the local government have ranked in 'a very good level' for having good governance in the management on account of the overall average level ($\bar{X} = 3.66$). If sort by the averaging descending order, the first three primary areas are firstly, a responsibility principle ($\bar{X} = 3.77$), secondly a participation principle ($\bar{X} = 3.71$) and thirdly a rule of law principle ($\bar{X} = 3.70$).

The result of the qualitative study has found that for the rule of law, the Na Khu Municipality has issued the municipal ordinances in a fair and right manner. It is free to do a law-making function and has arranged a public hearing on the regulations affected the community to be in line with the community context. For a moral principle, the Na Khu Municipality has encouraged the organization and officials to use the moral ethics for the organization's administration and for their good performance. This also includes the development of the personnel to have integrity and the moral ethics as a good model for people. In addition, the study has found the decline in the complaints in the organization. For a transparent principle, the Municipality discloses the information to the public in a transparent manner, be able to clearly explain the concern, has a good archives system ready to be used and continuously provides the public information both within and outside the office. For a responsibility principle, the officials of the Municipality have recognized their responsibility for having the assigned power and their duties as well as have collected and improved their functions and their



performance in response to the complaints. For a participation principle, the Municipality provides information to people and arrange a public survey before initiating new projects and incorporate the results of the public survey into its public administration. For a value principle, the Municipality has allocated the budget due to the working performance, reviews its rules and regulations to be in line with the value principle and be able to provide public services to satisfy the demand of the service users but in economical way and high quality.



สารบัญ

บทที่	หน้า
1	บทนำ 1
	ภูมิหลัง 1
	ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า 3
	ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า 3
	ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า 3
	กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา 4
	นิยามศัพท์เฉพาะ 4
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 6
	แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ 6
	แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล 11
	บริบทเทศบาลตำบลนาคู 22
	งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 24
3	วิธีดำเนินการศึกษา 29
	ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ 29
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 29
	เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล 30
	การเก็บรวบรวมข้อมูล 31
	การจัดกระทำข้อมูล 32
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล 32
	ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ 33
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 34
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 34
	ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 34
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล 35
	ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา 35
	ตอนที่ 2 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ของเทศบาลตำบลนา อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ 36



บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	54
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	54
สรุปผล	54
อภิปรายผล	57
ข้อเสนอแนะ	58
บรรณานุกรม	60
ภาคผนวก	64
ภาคผนวก ก รายงานผู้ให้สัมภาษณ์	65
ภาคผนวก ข แบบสอบถาม	68
ภาคผนวก ค ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)	77
ภาคผนวก ง หนังสือขอความอนุเคราะห์	80
ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า	84



บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 บุคลากรที่เกี่ยวกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาคู	24
2 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู	30
3 ลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	35
4 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	36
5 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม เป็นรายชื่อ ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	37
6 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม เป็นรายชื่อของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	39
7 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความโปร่งใส เป็นรายชื่อของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	40
8 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความรับผิดชอบ เป็นรายชื่อของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	42
9 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นรายชื่อของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	44
10 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นรายชื่อของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	46
11 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของประชาชนต่อการ บริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	48
12 ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	55
13 สรุปความคิดเห็นของผู้มีประสบการณ์กับความสอดคล้องระหว่างคำถามและ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์	78



บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ก่อนที่จะถูกยกเลิกโดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2557 ได้ให้ความสำคัญกับการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในกิจการของภาครัฐ โดยได้กำหนดในหมวด 4 หน้าที่ของชนชาวไทย มาตรา 74 บัญญัติไว้ว่า บุคคลผู้เป็นข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้าง ของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ มีหน้าที่ดำเนินการให้ไปเป็นไปตามกฎหมายเพื่อรักษาประโยชน์ส่วนรวม อำนาจความสะอาด และให้บริการแก่ประชาชนตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ตามหมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ส่วนที่ 3 แนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน มาตรา 78 บัญญัติไว้ว่ารัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านการบริหารราชการแผ่นดิน ดังต่อไปนี้ (1) บริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อการพัฒนาสังคม เศรษฐกิจ และความมั่นคงของประเทศอย่างยั่งยืน โดยต้องส่งเสริมการดำเนินการตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงและคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศชาติในภาพรวมเป็นสำคัญ (2) จัดระบบการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นให้มีขอบเขตอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบที่ชัดเจนเหมาะสมแก่การพัฒนาประเทศ และสนับสนุนให้จังหวัดมีแผนและงบประมาณเพื่อพัฒนาจังหวัด เพื่อประโยชน์ของประชาชนในพื้นที่ (3) กระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของท้องถิ่นได้เอง ส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ พัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศให้ท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น (4) พัฒนาระบบงานภาครัฐ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพ คุณธรรม และจริยธรรมของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ควบคู่ไปกับการปรับปรุงรูปแบบและวิธีการทำงาน เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐใช้หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ (5) จัดระบบงานราชการและงานของรัฐอย่างอื่น เพื่อให้การจัดทำและการให้บริการสาธารณะเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ โปร่งใส และตรวจสอบได้ โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน และ (6) ดำเนินการให้หน่วยงานทางกฎหมาย ที่มีหน้าที่ให้ความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานของรัฐตามกฎหมายและตรวจสอบการตรากฎหมายของรัฐ ดำเนินการอย่างเป็นอิสระ เพื่อให้การบริหารราชการแผ่นดินเป็นไปตามหลักนิติธรรม

ส่วนที่ 7 แนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ มาตรา 84 มีความว่ารัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ กล่าวคือ สนับสนุนให้มีการ ใช้หลักคุณธรรม จริยธรรม และหลักธรรมาภิบาล ควบคู่กับการประกอบกิจการบ้านในภาครัฐและพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 จึงได้บัญญัติให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่นมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้องค์กรปกครอง



ส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการตัดสินใจกำหนดนโยบายการปกครองการบริหารงาน การบริหารงานบุคคล การบริหารการเงิน และการคลังได้ด้วยตนเอง

ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 ได้จัดการบริหารราชการแผ่นดินออกเป็น 3 รูปแบบคือ การปกครองส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวง ทบวง กรม การปกครองส่วนภูมิภาค ได้แก่ จังหวัด อำเภอ และการปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และที่เป็นการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษ ได้แก่ กรุงเทพมหานครและเมืองพัทยา

การปกครองส่วนท้องถิ่น คือการสะท้อนการกระจายอำนาจออกมาให้เห็นได้ชัดเจนเป็นรูปธรรม ซึ่งถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย หลักการสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่นคือ การให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจตัดสินใจเลือกผู้บริหารท้องถิ่นของตนเอง และตัดสินใจเกี่ยวกับกิจกรรมต่างๆที่เป็นสาธารณะของท้องถิ่นด้วยตนเอง (สนิท จรอนันต์. 2543 : 5) ทั้งนี้โดยมีผู้รับผิดชอบต่อผลของงานการจัดสรรงบประมาณ และการบรรจุและแต่งตั้งบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องคำนึงถึงหลักการตามวรรคหนึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ของส่วนราชการ ต้องใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้คำนึงถึงความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติงาน การมีส่วนร่วมของประชาชน การเปิดเผยข้อมูล การติดตามตรวจสอบและประเมินผล การปฏิบัติงาน ทั้งนี้ ตามความเหมาะสมของแต่ละภารกิจเพื่อประโยชน์ในการดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรานี้ จะตราพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการปฏิบัติราชการและการสั่งการให้ส่วนราชการและข้าราชการปฏิบัติก็ได้

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติให้มีองค์กรรับผิดชอบ ในการจัดทำแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการให้บริการสาธารณะที่จำเป็นแก่ท้องถิ่น ตลอดจนรายได้ของท้องถิ่นที่เพิ่มขึ้น และพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากขึ้น (วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร. 2550 : 1)

เทศบาล เป็นรูปแบบการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 (รวมถึงมีการแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 13) ทั้งนี้เพื่อเป็นการเพิ่มเติม หรือประยุกต์ เพื่อปรับให้สอดคล้องกับเหตุการณ์สถานะเศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ในปัจจุบัน เพื่อให้เกิดประสิทธิผล และประสิทธิภาพมากที่สุด การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ของเทศบาลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนโดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผล การปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับว่าด้วยนั้น รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการที่กฎหมายกำหนด

ในจังหวัดกาฬสินธุ์ได้มีการบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบของเทศบาลจำนวนมาก ซึ่งมีภารกิจการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลาย ๆ ด้าน ในกรณีเทศบาลตำบลนาคูเป็นเทศบาลขนาดเล็ก มีภารกิจหลายด้าน ซึ่งสิ่งที่แสดงให้เห็นว่าการบริหารจัดการในด้านต่าง ๆ หรือภารกิจที่ได้กำหนดไว้ตาม พระราชบัญญัติเทศบาลหลักธรรมาภิบาล นั้นสำเร็จหรือไม่ อย่างไร จะต้องมีการประเมินในการดำเนินงานในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ซึ่งจะชี้ให้เห็นว่าขณะนี้องค์กรมีการบริหารจัดการอยู่ในระดับใด การบริหาร



จัดการตามหลักธรรมาภิบาลด้านใดที่อยู่ในระดับที่ยังไม่เป็นที่น่าพอใจ การลดหรือกำจัดการจัดจุดด้อยจะต้องปรับปรุงหรือหาวิธีการแก้ไขอย่างไร ให้บรรลุแก่การแก้ไขที่ดีและมีประสิทธิภาพ ภายใต้ความยั่งยืน รวมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การแก้ไขปรับปรุงต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะทำให้ทราบถึงระดับความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อใช้เป็นข้อเสนอแนะการบริหารจัดการงานตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหาร พนักงาน ของเทศบาลตำบลนาคู เพื่อปรับปรุงการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ขอบเขตพื้นที่การศึกษา
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กำหนดขอบเขตการศึกษาเฉพาะพื้นที่ภายในเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
2. ขอบเขตของเนื้อหา
การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้กำหนดขอบเขตเนื้อหาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
3. ประชากร กลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูล
 - 3.1 ประชากรศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 5,324 คน (ข้อมูลจากงานทะเบียนราษฎร สำนักปลัดเทศบาลตำบลนาคู ณ กรกฎาคม 2557)
 - 3.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ที่ได้จากการคำนวณจากขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 372 คน
 - 3.3 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 8 หมู่บ้าน รวมทั้งสิ้น 16 คน



4. ระยะเวลาในการเก็บข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ ทำการเก็บข้อมูลประชากร ได้แก่ ประชาชนในพื้นที่เทศบาลตำบลนาคู ระหว่างเดือน กรกฎาคม 2557 - กันยายน 2557

5. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

5.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ และระดับการศึกษา

5.2 ตัวแปร ความคิดเห็นของการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของ เทศบาลตำบลนาคูอำเภอ นาคู ได้แก่ หลักนิติธรรม , หลักคุณธรรม, หลักความโปร่งใส, หลักความรับผิดชอบต่อ, หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า

กรอบแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอ นาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นการศึกษาการบริหารจัดการขององค์กร ภายใต้หลักธรรมาภิบาล อันประกอบไปด้วยหลักการ 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม , หลักคุณธรรม , หลักความโปร่งใส , หลักความรับผิดชอบต่อ , หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า โดยใช้กรอบแนวความคิดตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546

นิยามศัพท์เฉพาะ

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ให้ความหมายศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาเพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันไว้ดังนี้

1. เทศบาล หมายถึง เทศบาลตำบลนาคู อำเภอ นาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
2. ประชาชน หมายถึง ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคูที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป
3. หลักธรรมาภิบาล หมายถึง หลักการการทำงาน เพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยประกอบด้วยหลักการ 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบต่อ และหลักความคุ้มค่า
 - 3.1 หลักนิติธรรม (Rule of Laws) ได้แก่ การตรากฎหมาย กฎ ข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมาย มิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล
 - 3.2 หลักคุณธรรม (Ethics) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ



3.3 หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงมาตรงไป ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน

3.4 หลักการมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็น ในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวน สาธารณะ การประชาพิจารณ์ หรืออื่น ๆ

3.5 หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

3.6 หลักความคุ้มค่า (Value for Money) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน



บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาทฤษฎีและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับ เรื่อง “การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์” ผู้ศึกษาได้ค้นคว้าเอกสาร ทฤษฎีต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการศึกษา โดยนำเสนอเป็นหัวข้อเรียงลำดับดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ
2. แนวคิดเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล
3. บริบทเทศบาลตำบลนาคู
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารจัดการ

1. ความหมายของการบริหารจัดการ

จินตนา บุญบงการ (2539 : 232) การบริหาร (Management) หมายถึงกิจกรรมในการบริหารทรัพยากรและกิจการงานอื่นๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ใช้ในการบริหารระดับสูง เน้นที่การกำหนดนโยบายและแผนเป็นสำคัญ มักใช้ในการบริหารรัฐกิจ การบริหารถือเป็นศิลปะของสถาบันในสังคมที่ดำเนินการตามที่มนุษย์กำหนดให้เป็นไปตามระเบียบที่วางไว้จนถึงจุดหมายปลายทางหรือความสำเร็จของงาน กระบวนการการบริหารจะมีลักษณะที่คล้ายกัน แต่ต่างกันตรงผลผลิต (Product) และผลลัพธ์ (Output) ฉะนั้น การบริหารจึงเป็นกระบวนการทางสังคมอย่างหนึ่ง ที่สลับซับซ้อน เพราะต้องขึ้นอยู่กับระบบมนุษย์และระบบสังคม เกิดขึ้นกับกลุ่มคนกลุ่มหนึ่งที่เกี่ยวข้อง ผลักดันเพื่อกระทำกิจการอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้และเป็นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ การดำเนินการเพื่อให้คงอยู่ต่อไป การกระตุ้นหรือการช่วยเหลือให้เกิดการกระทำ การควบคุม และการกระทำให้เกิดการรวมตัวกันเป็นอันหนึ่งอันเดียวอย่างมีแบบแผน หรือไม่มีแบบแผนทั้งในด้านบุคคลและด้านวัตถุ

โดยทั่วไปในการบริหารถือว่าทรัพยากรที่เป็นปัจจัยสำคัญอยู่ 4 ประการ คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ และการจัดการ หรือที่เรียกสั้น ๆ ว่า 4 M ปัจจุบันมีนักวิชาการหลายท่านได้มีการพิจารณาทรัพยากรการบริหารไปในลักษณะที่มีขอบเขตกว้างขวางมากขึ้น และมองว่าทรัพยากรบริหารเพิ่มขึ้น เห็นว่าทรัพยากรการบริหารควรมีอย่างน้อย 7 ประการ คือ คน เงิน วัสดุสิ่งของ อำนาจหน้าที่ กำลังใจในการทำงาน และความแตกต่างต่าง ๆ ทั้งนี้ได้ย้ถึงความจำเป็นและความสำคัญของอำนาจหน้าที่และเวลาในการบริหารไว้ว่า ในการบริหารงานนั้นไม่ว่าจะเป็นงานของรัฐหรือเอกชนก็ตามงานจะไม่สัมฤทธิ์ผลด้วยดีอย่างมีคุณค่า หากไม่ได้มีการกำหนดเวลาให้เหมาะสมเพียงพอกับประเภทและลักษณะของงานนั้น ๆ การที่มีนักวิชาการบางท่านให้ความเห็นเพิ่มเติมเรื่องทรัพยากรการบริหารดังกล่าวมานั้น แม้จะเห็นเรื่องปลีกย่อยไปจากทรัพยากรการบริหารทั้ง 4 แต่ก็ช่วยให้มองเห็นภาพรวมที่กว้างขึ้น



1) การวางแผนมีความเกี่ยวข้องกับการคาดการณ์ต่าง ๆ ในอนาคตและการตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด โดยผ่านกระบวนการคิดก่อนทำ ฉะนั้นจึงกล่าวได้ว่า การวางแผน คือ ความพยายามที่เป็นระบบ เพื่อตัดสินใจเลือกแนวทางการปฏิบัติที่ดีที่สุดสำหรับอนาคตเพื่อให้องค์กรบรรลุที่ปรารถนา การวางแผนประกอบไปด้วยหลักการพื้นฐาน 4 ประการด้วยกันคือ

1.1 การวางแผนจะต้องสนับสนุนเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กร ผู้วางแผนจะต้องตระหนักถึงความสำคัญว่าเป้าหมายของแผนทุกแผนที่กำหนดขึ้นจะต้องเกื้อหนุนและอำนวยความสะดวกให้เป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์กรสัมฤทธิ์ผล หลักการนี้เกิดขึ้นจากธรรมชาติของการธุรกิจต่างๆ ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อให้วัตถุประสงค์ของกลุ่มบุคคลที่ร่วมกันในองค์กรบรรลุเป้าหมายหรือประสบความสำเร็จได้ด้วยความร่วมมือของสมาชิกอย่างจริงจัง

1.2 การวางแผนเป็นอันดับแรกของกระบวนการจัดการ ซึ่งกระบวนการจัดการประกอบด้วย การวางแผน การจัดองค์กร การบริหารงานบุคคล การสั่งการ และการควบคุม การวางแผนเป็นงานเริ่มต้นก่อนขั้นอื่น ทั้งนี้เพราะการวางแผนจะเป็นการสนับสนุนให้งานด้านอื่น ๆ ดำเนินไปด้วยความสอดคล้อง

1.3 การวางแผนเป็นหน้าที่ของผู้บริหารทุกคน การวางแผนเป็นงานของผู้บริหารทุกระดับที่จะต้องทำแล้วแต่ขอบเขตของอำนาจหน้าที่ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะผู้บริหารในระดับที่ต่างกันก็มีความรับผิดชอบควบคุมให้งานที่ตนกระทำอยู่ให้ประสบความสำเร็จ ฉะนั้นการวางแผนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

1.4 ประสิทธิภาพของแผนงาน ผู้วางแผนจะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของการวางแผน ซึ่งสามารถพิจารณาจากการบรรลุวัตถุประสงค์ด้วยการลงทุนอย่างประหยัดและคุ้มค่า เช่น การใช้เวลา เงิน เครื่องมือ แรงงาน และการบริหารที่ดี สร้างความพึงพอใจให้แก่สมาชิกในองค์กร

2) การจัดองค์กร เป็นการจัดโครงสร้างขององค์กรเพื่อให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ โดยคณะกรรมการมีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามมติของสภาเทศบาล และมีพนักงาน ลูกจ้างเทศบาลเป็นผู้ปฏิบัติ

3) การจัดบุคลากร เป็นการจัดการเกี่ยวกับบุคคลที่ปฏิบัติงานประจำของเทศบาล นับตั้งแต่การวางแผนอัตรากำลัง การสรรหาบุคคลเข้าปฏิบัติงาน การกำหนดระเบียบปฏิบัติการดูแลและบำรุงรักษา จนกระทั่งพ้นจากการปฏิบัติงานโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุเป้าหมายของเทศบาล

4) งบประมาณ การดำเนินงานด้านการเงินของเทศบาล เป็นวิธีการที่ถูกกำหนดขึ้นในลักษณะคล้ายการเงินของกระทรวงการคลัง หรือท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งกำหนดขึ้นเพื่อเป็นการตรวจสอบและป้องกันการใช้อำนาจหน้าที่โดยมิชอบเพื่อเป็นการให้คุณให้โทษแก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้มีการใช้จ่ายเงินอย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำงบประมาณ คือ ปลัดเทศบาล จะเป็นผู้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานสภาพปัญหาที่เป็นปัจจุบันของเทศบาลแล้วสรุปเสนอเพื่อนำเข้าประชุมของสภาเทศบาลเพื่อปรับปรุงแก้ไขและกำหนดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ตามกรอบที่ได้วางแผนไว้



5) เทคโนโลยี คือ อุปกรณ์เครื่องมือ เครื่องจักร เครื่องยนต์ ที่ใช้ในการกำจัดขยะมูลฝอย รถอัดขยะมูลฝอย และในรูปแบบของโรงงานที่ใช้เครื่องจักรกลกำจัดขยะมูลฝอยได้แก่ รถเก็บขยะมูลฝอย รถอัดขยะมูลฝอย รถดูดฝุ่นดินตะขาบ รถขุดหน้าตัดกล้า้ง เต่าเผาขยะประเภทต่าง ๆ โรงงานแยกขยะมูลฝอย เรือเก็บขนขยะมูลฝอย โรงงานกำจัดขยะที่สามารถนำพลังงานความร้อนจากการเผาขยะมาผลิตกระแสไฟฟ้า โรงงานกำจัดขยะมูลฝอย โรงงานทำปุ๋ยจากขยะมูลฝอย ฯลฯ เทคโนโลยีเหล่านี้มีราคาต้นทุนหรือการลงทุนสูงมาก ดังนั้น การนำเทคโนโลยีเหล่านี้มาใช้จะต้องพิจารณาถึงความเหมาะสม ปริมาณขยะมูลฝอย ปัญหาเร่งด่วนรวมถึงจำเป็นต้องให้บุคลากรที่มีความรู้ทักษะ มาควบคุมการทำงานของเครื่องจักรและการดูแลบำรุงรักษาอย่างถูกต้อง

2. วิวัฒนาการของการบริหาร

วิชาการบริหารได้พัฒนามาตามลำดับเริ่มจากอดีตหรือการบริหารในระยะแรก ๆ นั้นมนุษย์ยังขาดประสบการณ์การบริหารจึงเป็นการลองผิดลองถูก การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ยังไม่แพร่หลายและกว้างขวางการเรียนรู้หลักการบางอย่างจึงเรียนรู้จากประสบการณ์ของตนเองหรือมีการแลกเปลี่ยนกันในวงจำกัด คือ การถ่ายทอดไปยังทายาท ลูกศิษย์ หรือลูกจ้างเป็นต้น ต่อมาการบริหารเริ่มมีความหมายชัดเจนและรัดกุมขึ้นในศตวรรษที่ 18 โดยกลุ่มนักรัฐประศาสนศาสตร์ ซึ่งเรียกตัวเองว่า Cameralist ในประเทศเยอรมันและออสเตรีย โดยให้คำจำกัดความของคำว่าการบริหาร หมายถึง การจัดการหรือการควบคุมกิจการต่าง ๆ ของรัฐ เช่นการบริหารอาณานิคม การบริหารเกี่ยวกับกิจการภาษี การบริหารการเงินของมุลินีและการบริหารอุตสาหกรรม เป็นต้น

ต่อมาปลายศตวรรษที่ 18 นักบริหารชาวสหรัฐอเมริกาที่เรียกว่า Federalist ได้ให้ความหมายของคำว่าการบริหารหมายถึง การบริหารงานของรัฐ (Public Administration) และต่อมาได้ใช้คำว่า Administration หมายถึง การบริหารเกี่ยวกับกิจการของรัฐ ส่วนคำว่า Management หมายถึง การบริหารเกี่ยวกับภารกิจของเอกชน

ปลายศตวรรษที่ 19 และต้นศตวรรษที่ 20 อุตสาหกรรมและการค้าในยุโรปและอเมริกาได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วทั้งนี้เป็นผลมาจากได้มีการพัฒนาการผลิตสินค้าต่าง ๆ โดยเฉพาะเมื่อ Henry Ford ได้ผลิตรถยนต์โดยใช้สายพาน และนักอุตสาหกรรมอื่นได้ผลิตสินค้าจำนวนมากโดยคิดค้นวิธีการลดต้นทุนการผลิต โดยการตัดค่าใช้จ่ายให้น้อยลงและระยะนี้เองได้มีการนำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) มาใช้โดยวิศวกรชาวอเมริกัน คือ Frederick W. Taylor นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการหลายท่านได้พยายามแบ่งยุคหรือวิวัฒนาการทางการบริหารแตกต่างออกไปดังนี้

อรุณ รักธรรม (2536 : 12) ได้แบ่งวิวัฒนาการบริหารออกเป็น 3 ระยะ คือ

1. ระยะเริ่มต้นเป็นระยะของการปูพื้นฐานและโครงสร้างบุคคลสำคัญในระยะนี้ได้แก่ Woodrow Wilson, Leonard D. White, Frank T. Goodnow, Max weber, Frederick W. Taylor และ Henri Fayol เป็นต้น
2. ระยะกลางหรือระยะพฤติกรรมและภาวะแวดล้อม ผู้มีชื่อเสียงในระยะนี้ได้แก่ Elton Mayo, Chester I. Barnard, Mary P. Follet เป็นต้น
3. ระยะที่สามหรือ ระยะปัจจุบันมี Herbert A. Simon, Jame G. March เป็นผู้วางรากฐาน



นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2543 : 32) ได้แบ่งวิวัฒนาการของการบริหารออกเป็น 3 ยุค คือ

1. ยุคการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management Era) ผู้มีบทบาทสำคัญ ได้แก่ Frederick W. Taylor, Henri Fayol, Luther H. Gulick และ Lyndall Urwick

2. ยุคการบริหารแบบมนุษยสัมพันธ์ (Human Relation Era) ผู้มีบทบาทสำคัญ ได้แก่ Mary P. Follet, Elton Mayo และ Fritz J. Roethlisberger

3. ยุคทฤษฎีการบริหาร (The Era of Administrative Theory) เป็นยุคที่ ผสมผสานสองยุคแรกเข้าด้วยกันจึงเป็นยุคบริหารเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ผู้มีบทบาทสำคัญได้แก่ Chester I. Barnard และ Herbert A. Simon นอกจากนี้ทั้งนักบริหารและนักวิชาการบางกลุ่มได้แบ่งวิวัฒนาการของการบริหารออกเป็น 4 ยุค คือ

3.1 ยุคก่อนหรือยุคโบราณเริ่มตั้งแต่การมีสังคมมนุษย์จนถึงยุคก่อน Classical บุคคลสำคัญในยุคนี้ได้แก่ Socrates, Plato, Aristotle, Saint-Simon, Hegel, Robert Owen และ Charles Babbage

3.2 ยุค Classical เริ่มตั้งแต่ช่วงแรกของการปฏิวัติอุตสาหกรรมในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 18 ซึ่งเป็นยุคที่นำเครื่องจักร เครื่องมือทุ่นแรงเข้าไปใช้แทนกำลังคนจนกระทั่งได้เกิดแนวคิดในเรื่อง การจัดการเชิงวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) ขึ้นในคริสต์ศตวรรษที่ 20 เป็นการบริหารที่มุ่งเน้นการผลิต หรือให้ความสำคัญต่องานมาก ระบบการทำงานถือเป็นสิ่งสำคัญ บุคคลสำคัญในยุคนี้ได้แก่

3.2.1 Henry R. Towne เป็นประธานบริษัทเยลและทาวนในสหรัฐอเมริกาได้เสนอบทความเรื่องวิศวกรในฐานะนักเศรษฐศาสตร์ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นแห่งการเคลื่อนไหวทางแนวความคิดด้านการจัดการของศตวรรษต่อมา

3.2.2 Woodrow Wilson เขียนบทความเรื่อง The Study of Public Administration มีแนวคิดที่ต้องการแยกการบริหารของรัฐออกมาจากการเมือง

3.2.3 Frank Johnson Goodnow เขียนบทความเรื่อง Politics and Administration ซึ่งเป็นแนวความคิดคล้ายคลึงกับวิลสันและเน้นเรื่องการปรับปรุงระบบการบริหารให้มีประสิทธิภาพ ยึดระบบคุณธรรม (Merit System) ให้มีคณะกรรมการ รับผิดชอบ และมีหน่วยงานการบริหารบุคคลในทุกหน่วยงานมีการจำแนกตำแหน่ง เพื่อความเป็นธรรมในการจ้าง มีการกำหนดมาตรฐานและคุณสมบัติของบุคลากร

3.2.4 Leonard D. White ได้เขียนเรื่อง "Introduction to study of Public Administration" มีความคิดเห็นเช่นเดียวกับ Goodnow และ Wilson เขายังได้เพิ่มเรื่องการเลื่อนขั้น

3.2.5 Max Weber เป็นนักสังคมวิทยาชาวเยอรมัน ผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารราชการ (Bureaucracy) ถือว่าเป็นบิดาทางด้านบริหารราชการ มีแนวคิดของหลักการบริหารที่มีเหตุผลมีการแบ่งงานกันทำ มีสายการบังคับบัญชาที่ลดหลั่นลงมา มีผู้ชำนาญการในสายงานต่าง ๆ การปฏิบัติงานต้องมีการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นต้น



3.2.6 Frederick W. Taylor เป็นวิศวกรชาวเยอรมัน เป็นผู้เสนอวิธีการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management) สนใจหลักเกี่ยวกับความเชี่ยวชาญหรือชำนาญเฉพาะอย่าง (Specialization) อันเป็นสิ่งสำคัญเบื้องต้นในการเข้าใจองค์การรูปนัยเพราะการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะอย่าง จำเป็นต้องมีการประสานงานอีกด้วย

3.2.7 Henri Fayol เป็นวิศวกรและนักอุตสาหกรรมชาวฝรั่งเศส ได้เสนอแนวคิดที่มีลักษณะเป็นสากลสำหรับนักบริหารโดยกล่าวถึงองค์ประกอบขั้นมูลฐานของการบริหาร ได้แก่

- 1) การวางแผน (Planning)
- 2) การจัดองค์การ (Organizing)
- 3) การบังคับบัญชา (Commanding)
- 4) การประสานงาน (Coordinating)
- 5) การควบคุม (Controlling)

3.2.8 Luthur Gulick และ Lyndall Urwick เป็นนักบริหารงานแบบวิทยาศาสตร์บริหารงานโดยหวังผลงานเป็นใหญ่ (Task Centered) เขาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการบริหารสรุปย่อได้ว่า POSDCoRB ดังนี้

- 1) P = Planning การวางแผน
- 2) O = Organizing การจัดองค์การ
- 3) S = Staffing การจัดคนเข้าทำงาน
- 4) D = Directing การอำนวยการ, การสั่งการ
- 5) Co = Coordinating การประสานงาน
- 6) R = Reporting การรายงาน
- 7) B = Budgeting การบริหารงบประมาณ

3.3 ยุค Human Relation เป็นยุคที่มีความเชื่อว่างานใด ๆ จะบรรลุผลสำเร็จได้จะต้องอาศัยคนเป็นหลักนักบริหารกลุ่มนี้จึงหันมาสนใจศึกษาพัฒนาทฤษฎี วิธีการและเทคนิคต่าง ๆ ทางด้านสังคมศาสตร์ พฤติกรรมและกลุ่มคนในองค์การสนใจศึกษาแนวทางประสานงานให้คนเข้ากับสิ่งแวดล้อมของงานเพื่อหวังผลในด้านความร่วมมือ ความคิด ริเริ่มและการเพิ่มผลผลิตโดยมีพื้นฐานของความเชื่อที่ว่า “มนุษย์สัมพันธ์” จะนำไปสู่ความพอใจและสะท้อนถึงผลของการปฏิบัติงาน บุคคลสำคัญในยุคนี้ ได้แก่

3.3.1 Elton Mayo ชาวออสเตรเลีย ในฐานะนักวิชาการอุตสาหกรรม มีผลงานมากในแง่ปัญหาบุคคลกับสังคมของอุตสาหกรรม และพฤติกรรมของบุคคลในสภาพแวดล้อมการทำงาน สรุปการทดลองที่ Hawthorne ได้ว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผลผลิตของคนงาน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกิดขึ้นมาจากการที่คนมาทำงานร่วมกันโดยก่อรูปไม่เป็นทางการการให้รางวัลและลงโทษเป็นตัวกระตุ้นให้สมาชิกทำงานได้ดีที่สุดการมีส่วนร่วมของสมาชิก จะมีอิทธิพลต่อความสำเร็จของงาน และความก้าวหน้าขององค์การ

3.3.2 Mary Follette ชาวอเมริกัน ได้เขียนตำราที่มีแนวคิดในเชิงมนุษยสัมพันธ์ เช่น เขียนเรื่องความขัดแย้ง การประสานความขัดแย้ง กฎที่อาศัยสถานการณ์และความรับผิดชอบ เป็นต้น



3.3.3 Likert เป็นผู้ที่สนใจด้านพฤติกรรมของมนุษย์ในองค์กร ผลงานที่มีชื่อเสียงมาก คือ The Human Organization : Its management and Value และหนังสือ New Patterns of Management

3.4 ยุค Behavioral Science เป็นยุคที่มีความพยายามศึกษา และวิเคราะห์วิจัย มีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงและค้นคว้าทฤษฎีใหม่ ๆ เพื่อนำไปเป็นประโยชน์ต่อการบริหารให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด นักบริหารที่สำคัญของยุคนี้ได้แก่ Chester I. Barnard, Herbert A. Simon, Abraham Maslow, Getzels and Guba, Douglas McGregor, Victor H. Vroom, Robert Blank and Jane S. Mouton, William J. Reddin, Robert Tannenbaum and Warren Schmidt และ Paul Hersey and Kenneth H. Blanchard เป็นต้น

แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับหลักธรรมาภิบาล

1. ประวัติความเป็นมาของธรรมาภิบาลในประเทศไทย

“หลักธรรมาภิบาล” หรืออาจเรียกได้ว่า “การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีหลักธรรมาภิบาลและบรรษัทภิบาล ฯลฯ” ซึ่งเรารู้จักกันในนาม “Good Governance” หมายถึงการปกครองที่เป็นธรรมนั้นไม่ใช่แนวความคิดใหม่ที่เกิดขึ้นในสังคมแต่เป็นการสะสมความรู้ที่เป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันเป็นสังคมของมวลมนุษย์เป็นพัน ๆ ปี ซึ่งเป็นหลักการเพื่อการอยู่ร่วมกันในบ้านเมืองและสังคมอย่างมีความสงบสุขสามารถประสานประโยชน์และคลี่คลายปัญหาข้อขัดแย้งโดยสันติวิธีและพัฒนาสังคมให้มีความยั่งยืน (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. 2546 : 5)

หลักธรรมาภิบาลได้เข้ามาเผยแพร่สู่สังคมไทยในช่วงปี พ.ศ. 2539 - 2540 ซึ่งเป็นช่วงของการเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจอันเป็นผลมาจากความบกพร่องและการหย่อนประสิทธิภาพของกลไกด้านการบริหารจัดการในระดับชาติและระดับองค์กรทั้งในภาครัฐและเอกชน รวมไปถึงการทุจริตและการกระทำผิดจริยธรรมในวิชาชีพหรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นผลมาจากการขาดการบริหารจัดการที่ดีหรือที่เรียกว่า “อธรรมาภิบาล (Bad Governance)” นั้นเองจากวิกฤตการณ์ในครั้งนั้นทำให้ไทยต้องขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) เป็นจำนวนเงินถึง 7.2 พันล้านบาท เพื่อนามาฟื้นฟูและพัฒนาประเทศประกอบกับสถานการณ์ในขณะนั้นได้เกิดกระแสการตื่นตัวในเรื่องของการบริหารจัดการที่ดีจากองค์กรพัฒนาทั้งในประเทศและต่างประเทศ รวมทั้งนักวิชาการที่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารจัดการที่ดีในการสนับสนุนการพัฒนาอย่างยั่งยืนจึงทำให้องค์กรต่างประเทศที่ให้เงินกู้และเงินช่วยเหลือ เช่น ธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย (ADB) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) และองค์การสหประชาชาติ (United Nations) ได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ควบคู่ไปกับการช่วยเหลือสนับสนุน เพื่อให้ประเทศกำลังพัฒนาเป็นแนวทางในการปฏิบัติและในการนำเงินไปใช้นั้นมีความโปร่งใสมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งสถานการณ์ที่ได้กล่าวไปนี้ส่งผลให้การขอความช่วยเหลือจากกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) นั้น ไทยต้องนำหลักธรรมาภิบาล (Good Governance) มาใช้ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและการบริหารงานภาครัฐ โดยมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญคือ หลักการมีส่วนร่วม หลักความโปร่งใส หลักความสำนึกรับผิดชอบ และหลักประสิทธิภาพประสิทธิผล ถวิลวดี บุรีกุล (2552 : 2) แนวคิดเรื่อง “ธรรมาภิบาล” มีบทบาทอย่างมากต่อหน่วยภายในประเทศ ทั้งภาครัฐและเอกชน มีการนำแนวคิดไปปรับใช้กับ



หน่วยงานอย่างเห็นได้ชัด มีการปรับลดขนาดของหน่วยงานปรับปรุงการบริหารให้มีคุณภาพมีการบริการสาธารณะต่าง ๆ เป็นที่พึงพอใจของประชาชนหลักธรรมาภิบาลมีกำหนดไว้ในระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 คือหลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐทุกแห่งกำหนดแผนโครงการเพื่อปรับปรุงในความรับผิดชอบให้สอดคล้องกับหลักธรรมาภิบาล บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี (2544 : 7) จากที่กล่าวมาข้างต้นนั้น สามารถสรุปสาเหตุที่นักวิชาการและองค์กรทั้งภายในและต่างประเทศนั้นให้ความสนใจในหลักธรรมาภิบาลได้ว่าเป็นเพราะในขณะนั้นสถานการณ์บ้านเมืองของประเทศกำลังพัฒนาและด้อยพัฒนา ส่วนใหญ่ประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ไม่เป็นระบบและไม่มีความโปร่งใสเกิดการทุจริตคอร์รัปชันขึ้น อีกทั้งผู้บริหารทั้งองค์กรภาครัฐภาคเอกชนเกิดการเห็นแก่ตัว ตักตวงผลประโยชน์เข้าตัวเองจนทำให้เกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจขึ้น จึงนำมาสู่การหันมาให้ความสนใจในหลักธรรมาภิบาล ซึ่งหลักธรรมาภิบาลนี้เป็นวิถีทางที่นำไปสู่ผลเชิงปฏิบัติในการช่วยเสริมให้แนวทางของประชาธิปไตยสัมฤทธิ์ผลมากยิ่งขึ้นรวมทั้งนำไปสู่การปฏิรูประบบต่าง ๆ ของสังคม เพื่อผลักดันให้เกิดกระบวนการยุติธรรมต่าง ๆ ขึ้นอันเนื่องมาจากธรรมาภิบาลนี้จะครอบคลุมถึงทุก ๆ ด้านของกระบวนการปฏิบัติทางสังคมทั้งในด้านการเมือง การบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินการทางธุรกิจระบบการศึกษา รวมทั้งภาคประชาชนและสังคมด้วยนั่นเอง

2. ความหมาย

ธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หมายถึง แนวทางการจัดระเบียบเพื่อให้สังคมของประเทศทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและภาคประชาชนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข และตั้งอยู่ในหลักความถูกต้อง เป็นธรรมตามหลักพื้นฐานบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี (สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. 2546 : 58)

ธรรมาภิบาลหรือธรรมาธิปไตยหรือประชาธิปไตย (Good Governance) หมายถึง การปกครองโดยธรรม เน้นการบริหารบนรากฐานความถูกต้อง ดิงาม ประโยชน์สูงสุดของประเทศชาติและประชาชนเป็นใหญ่

ธรรมรัฐ (Good Governance) หมายถึงการบริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์ หรือการบริหารอย่างมีวิสัยทัศน์ และเน้นการทำงาน ตอบสนองประชาชน มีระบบการทำงานที่มีความโปร่งใส (สมศักดิ์ คงเที่ยง. 2545 : 146)

ธรรมาภิบาลหรือธรรมรัฐหรือธรรมรัฐแห่งชาติหรือสุปศาสนการ (Good Governance) หรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี หรือการบริหารกิจการและสังคมที่ดีหรือวิธีการปกครองที่ดี หมายถึง วิธีการที่ดีในการใช้อำนาจเพื่อบริการจัดการทรัพยากรขององค์กร ทั้งภาครัฐ ธุรกิจ ประชาสังคม เอกชนและองค์กรระหว่างประเทศ เพื่อความเป็นธรรมความสุจริตความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (ถวิลวดี บุรีกุล. ม.ป.ป. : เว็บไซต์)

จากนิยามของธรรมาภิบาลดังกล่าว จึงสรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลเป็นหลักการการทำงานที่นำมาใช้เพื่อบริหารงานแนวใหม่ เพื่อทำให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีที่สุด คือ ความเป็นธรรม ความสุจริต ความมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิผล



3. หลักการธรรมาภิบาล

สมศักดิ์ คงเที่ยง (2545 : 146) ได้สรุปหลักธรรมาภิบาลหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ไว้ 8 ประการ ได้แก่

1. ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม
2. ระบบการทำงานที่มีความโปร่งใส
3. การแบ่งความรับผิดชอบ
4. การทำงานตอบสนองประชาชน
5. ความชอบธรรมในการใช้อำนาจ
6. กฎเกณฑ์ที่ยุติธรรมและชัดเจน
7. การบริหารโดยมุ่งผลสัมฤทธิ์
8. การบริหารอย่างมีวิสัยทัศน์

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 105-106) ได้สรุปหลักการพื้นฐานการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีหรือธรรมาภิบาล (Good Governance) ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม (Rule of Laws) ได้แก่ การตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับเหล่านี้ โดยถือว่าเป็นการปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล
2. หลักคุณธรรม (Ethics) ได้แก่ การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม โดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐยึดหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคม และส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริ่งใจ ขยัน อดทน มีระเบียบ วินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ
3. หลักความโปร่งใส (Transparency) ได้แก่ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใส มีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์อย่างตรงมาตรงไปด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย ประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมีกระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจน
4. หลักความมีส่วนร่วม (Participation) ได้แก่ การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วม และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศ ไม่ว่าจะด้วยการแจ้งความเห็น การไต่สวนสาธารณะ การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ หรืออื่น ๆ
5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) ได้แก่ การตระหนักในสิทธิหน้าที่ ความสำนึกในความรับผิดชอบต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนการเคารพในความเห็นที่แตกต่าง และความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน
6. หลักความคุ้มค่า (Value for Money) ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลกและรักษาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน



ถวิลวดี บุรีกุล (ม.ป.ป. : เว็บไซต์) ได้สรุปหลักธรรมาภิบาลของสถาบันพระปกเกล้า ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ด้วยหลักการ 6 ประการ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ด้านหลักนิติธรรม (Rule of Laws) หลักการสำคัญอันเป็นสาระสำคัญของ “หลักนิติธรรม” ประกอบด้วย 7 หลักการ คือ หลักการแบ่งแยกอำนาจ หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครอง ความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา หลักความเป็นอิสระของผู้พิพากษา หลัก “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” และหลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนุญ

1.1 หลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักนิติธรรมเพราะหลักการแบ่งแยกอำนาจเป็นหลักที่แสดงให้เห็นถึงการอยู่ร่วมกันของการแบ่งแยกอำนาจการตรวจสอบอำนาจและการถ่วงดุลอำนาจ

1.2 หลักการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ หลักนิติธรรมมีความเกี่ยวพันกันกับสิทธิในเสรีภาพของบุคคลและสิทธิในความเสมอภาคสิทธิทั้งสองประการดังกล่าวข้างต้นถือว่าเป็นพื้นฐานของ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” อันเป็นหลักการสำคัญตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนุญ

1.3 หลักความชอบด้วยกฎหมายของฝ่ายตุลาการและฝ่ายปกครองการใช้กฎหมายของฝ่ายตุลาการ หรือฝ่ายปกครองที่เป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนมีผลมาจากกฎหมายที่ได้รับ ความเห็นชอบ จากตัวแทนของประชาชน โดยฝ่ายตุลาการจะต้องไม่พิจารณาพิพากษาเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้แตกต่างไปจากบทบัญญัติของกฎหมาย ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน ฝ่ายตุลาการมีความผูกพันที่จะต้องใช้ดุลพินิจโดยปราศจากข้อบกพร่อง

1.4 หลักความชอบด้วยกฎหมายในทางเนื้อหา เป็นหลักที่เรียกร้องให้ฝ่ายนิติบัญญัติ หรือฝ่ายปกครองที่ออกกฎหมายลำดับรอง กำหนดหลักเกณฑ์ในทางกฎหมายให้เป็นตามหลักความ แน่นนอนของกฎหมายหลักห้ามมิให้กฎหมายมีผลย้อนหลัง และหลักความพอสมควรแก่เหตุ

1.5 หลักความอิสระของผู้พิพากษา ผู้พิพากษาสามารถทำภาระหน้าที่ในทางตุลาการได้โดยปราศจากการแทรกแซงใด ๆ โดยผู้พิพากษามีความผูกพันเฉพาะต่อกฎหมายและทำการพิจารณาพิพากษาภายใต้มนธรรมของตนเท่านั้นโดยวางอยู่บนพื้นฐานของความอิสระจาก 3 ประการ กล่าวคือ ความอิสระจากคู่ความ ความอิสระจากรัฐ และความอิสระจากสังคม

1.6 หลัก “ไม่มีความผิดและไม่มีโทษโดยไม่มีกฎหมาย” เมื่อไม่มีข้อบัญญัติทางกฎหมายให้เป็นความผิดแล้วจะเอาผิดกับบุคคลนั้น ๆ มิได้

1.7 หลักความเป็นกฎหมายสูงสุดของรัฐธรรมนุญ หมายความว่า รัฐธรรมนุญได้รับการยอมรับให้เป็นกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่สูงสุดในระบบกฎหมายของรัฐนั้น และหากกฎหมายที่อยู่ในลำดับที่ต่ำกว่าขัดหรือแย้งกับรัฐธรรมนุญกฎหมายดังกล่าวย่อมไม่มีผลบังคับ

2. หลักด้านหลักคุณธรรม (Ethics) ประกอบด้วยหลักการสำคัญ 3 หลักการ คือ หน่วยงานปลอดการทุจริตหน่วยงานปลอดจากการทำผิดวินัย และหน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ องค์กรประกอบของคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากคอร์รัปชัน หรือมีคอร์รัปชันน้อยลง คอร์รัปชันการฉ้อราษฎร์บังหลวง หรือ Corruption โดยรวมหมายถึง การทำให้เสียหาย การทำลาย หรือการละเมิดจริยธรรมธรรมเนียมปฏิบัติและกฎหมาย



สำหรับพิษภัยของคอร์ปชั่นได้สร้างความเสียหายและความเดือดร้อน และเป็นพฤติกรรมที่ส่งผลในทางลบต่อคุณธรรมของการบริหารจัดการอย่างร้ายแรง เมื่อพิจารณาเรื่องของคุณธรรมจึงควรพิจารณาเรื่องต่อไปนี้

2.1 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการไม่ปฏิบัติ ตามกฎหมายอย่างโจ่งแจ้งหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายน้อยลง

2.2 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่ น้อยกว่าหรือไม่ดีเท่าที่กฎหมายกำหนด หรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง

2.3 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติที่ มากกว่าที่กฎหมายกำหนดหรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง

2.4 องค์ประกอบคุณธรรมหรือพฤติกรรมที่พึงประสงค์ที่ปลอดจากการปฏิบัติตาม เจตนารมณ์ของกฎหมาย แต่ใช้วิธีการที่ผิดกฎหมายหรือปฏิบัติเช่นนี้น้อยลง

สำหรับการที่หน่วยงานปลอดจากการทำผิดมาตรฐานวิชาชีพนิยมและจรรยาบรรณ นั้นเป็นการกระทำผิดวิชาชีพนิยม ได้แก่ พฤติกรรมที่สวนทางหรือขัดแย้งกับองค์ประกอบของวิชาชีพ นิยมโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นของการมีจรรยาบรรณวิชาชีพ และการประพฤติตามจรรยาบรรณ วิชาชีพ

3. ด้านความโปร่งใส (Transparency) ประกอบไปด้วยหลักการย่อย 4 หลักการ คือหน่วยงานมีความโปร่งใสด้านโครงสร้าง หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการให้คุณ หน่วยงานมีความ โปร่งใสด้านการให้โทษ หน่วยงานมีความโปร่งใสด้านการเปิดเผยข้อมูล

3.1 ความโปร่งใสด้านโครงสร้าง ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

3.1.1 มีการตรวจสอบภายในที่เข้มแข็ง เช่น มีคณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการสอบสวน เป็นต้น

3.1.2 โปร่งใส เห็นระบบงานทั้งหมดได้อย่างชัดเจน

3.1.3 ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมรับรู้การทำงาน

3.1.4 มีเจ้าหน้าที่มาด้วยระบบคุณธรรมมีความสามารถสูงมาอยู่ใหม่มากขึ้น

3.1.5 มีการตั้งกรรมการหรือหน่วยงานตรวจสอบขึ้นมาใหม่

3.1.6 มีฝ่ายบัญชีที่เข้มแข็ง

3.2 ความโปร่งใสด้านให้คุณ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

3.2.1 มีค่าตอบแทนพิเศษในการปฏิบัติงานเป็นผลสำเร็จ

3.2.2 มีค่าตอบแทนเพิ่มสำหรับการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ

3.2.3 มีค่าตอบแทนพิเศษให้กับเจ้าหน้าที่ที่ซื่อสัตย์

3.2.4 มีมาตรฐานเงินเดือนสูงพอเพียงกับค่าใช้จ่าย

3.3 ความโปร่งใสด้านการให้โทษ ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

3.3.1 มีระบบการตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพ

3.3.2 มีวิธีการพิจารณาลงโทษผู้ทำผิดอย่างยุติธรรม

3.3.3 มีการลงโทษจริงจัง หนักเบาตามเหตุแห่งการกระทำผิด

3.3.4 มีระบบการฟ้องร้องผู้กระทำผิดที่มีประสิทธิภาพ

3.3.5 หัวหน้างานลงโทษผู้ทุจริตอย่างจริงจัง



3.3.6 มีการปรามผู้ส่อทุจริตให้เลิกความพยายามทุจริต

3.3.7 มีกระบวนการยุติธรรมที่รวดเร็ว

3.4 ความโปร่งใสด้านการเปิดเผย ประกอบด้วยพฤติกรรมต่อไปนี้

3.4.1 ประชาชนได้เข้ามารับรู้การทำงานของคณะกรรมการตรวจสอบ

3.4.2 ประชาชนและสื่อมวลชนมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดทำการให้

สัมปทานการออกกฏระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ

3.4.3 ประชาชน สื่อมวลชน และองค์กรพัฒนาเอกชนได้มีโอกาสควบคุมฝ่ายบริหารโดยวิธีการต่าง ๆ มากขึ้น มีการใช้กลุ่มวิชาชีพภายนอกเข้ามาร่วมตรวจสอบ

4. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการซึ่งประชาชนหรือผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะและเข้าร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน รวมทั้งมีการนำความคิดเห็นดังกล่าวไปประกอบการพิจารณากำหนดนโยบายและการตัดสินใจของรัฐ การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นกระบวนการสื่อสารในระบบเปิด กล่าวคือ เป็นการสื่อสารสองทาง ทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ ซึ่งประกอบไปด้วยการแบ่งสรรข้อมูลร่วมกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเป็นการเสริมสร้างความสามัคคีในสังคมระดับการให้ข้อมูล เป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ หลักการมีส่วนร่วมประกอบไปด้วยหลักการสำคัญ 4 หลักการ คือ

4.1 ระดับการให้ข้อมูลเป็นระดับต่ำสุดและเป็นวิธีการที่ง่ายที่สุดของการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้วางแผนโครงการกับประชาชน เพื่อให้ข้อมูลแก่ประชาชนเกี่ยวกับการตัดสินใจของผู้วางแผนโครงการ และยังเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นหรือเข้ามาเกี่ยวข้องใด ๆ เช่น การแถลงข่าว การแจกข่าว การแสดงนิทรรศการ และการทำหนังสือพิมพ์ให้ข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ

4.2 ระดับการเปิดรับความคิดเห็นจากประชาชน เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าระดับแรก กล่าวคือ ผู้วางแผนโครงการเชิญชวนให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้นและประเด็นในการประเมินข้อดีข้อเสียชัดเจนยิ่งขึ้น เช่น การสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่าง ๆ และการบรรยายให้ประชาชนฟังเกี่ยวกับโครงการต่าง ๆ แล้วขอความคิดเห็นจากผู้ฟังรวมไปถึงการร่วมปรึกษาหารือ เป็นต้น

4.3 ระดับการวางแผนร่วมกันและการตัดสินใจ เป็นระดับขั้นที่สูงกว่าการปรึกษาหารือ กล่าวคือ เป็นเรื่องการมีส่วนร่วมที่มีขอบเขตกว้างมากขึ้น มีความรับผิดชอบร่วมกันในการตัดสินใจและวางแผนเตรียมโครงการ และเตรียมรับผลที่จะเกิดขึ้นจากการดำเนินโครงการระดับนี้ มักใช้ในกรณีที่เป็นเรื่องซับซ้อนและมีข้อโต้แย้งมาก เช่น การใช้กลุ่มที่ปรึกษาซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง การใช้อनुญาโตตุลาการเพื่อปัญหาข้อขัดแย้ง และการเจรจาเพื่อหาทางประนีประนอมกัน เป็นต้น

4.4 ระดับการพัฒนาศักยภาพในการมีส่วนร่วมสร้างความเข้าใจให้กับสาธารณชน เป็นระดับขั้นที่สูงที่สุดของการมีส่วนร่วม คือเป็นระดับที่ผู้รับผิดชอบโครงการได้ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับการมีส่วนร่วมของประชาชนและได้มีการพัฒนาสมรรถนะหรือขีด



ความสามารถในการมีส่วนร่วมของประชาชนให้มากขึ้นจนอยู่ในระดับที่สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเต็มที่ และเกิดประโยชน์สูงสุด

5. หลักความรับผิดชอบ (Accountability) มีความหมายกว้างกว่าความสามารถในการตอบคำถามหรืออธิบายเกี่ยวกับพฤติกรรมได้เท่านั้น ยังรวมถึงความรับผิดชอบในผลงานหรือปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ รวมทั้งการตอบสนองต่อความคาดหวังของสาธารณะเป็นเรื่องของความพร้อมที่จะรับผิดชอบ ความพร้อมที่จะถูกตรวจสอบได้โดยในแง่มุมมองของการปฏิบัติถือว่า สำคัญรับผิดชอบเป็นคุณสมบัติหรือทักษะที่บุคคลพึงแสดงออกเพื่อเป็นเครื่องชี้ว่าได้ยอมรับในภารกิจที่ได้รับมอบหมายและนำไปปฏิบัติด้วยความรับผิดชอบประกอบด้วยหลักการย่อย ดังนี้

5.1 การมีเป้าหมายที่ชัดเจนการ มีเป้าหมายชัดเจนเป็นสิ่งสำคัญสิ่งแรกของระบบ สำคัญรับผิดชอบกล่าวคือ องค์กรจะต้องทำการกำหนดเป้าหมาย วัตถุประสงค์ของการปฏิบัติการสร้าง วัฒนธรรมใหม่ให้ชัดเจนว่าต้องการบรรลุอะไรและเมื่อไรที่ต้องการเห็นผลลัพธ์นั้น

5.2 ทุกคนเป็นเจ้าของร่วมกัน จากเป้าหมายที่ได้กำหนดเอาไว้ ต้องประกาศให้ทุกคนได้รับรู้และเกิดความเข้าใจถึงสิ่งที่ต้องการบรรลุ และเงื่อนไขเวลาที่ต้องการให้เห็นผลงานเปิดโอกาสให้ทุกคนได้เป็นเจ้าของโครงการสร้างวัฒนธรรมนี้ร่วมกันเพื่อให้เกิดการประสานกำลังคนร่วมใจกัน ทำงาน เพื่อผลิตภาพโดยรวมขององค์กร

5.3 การปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ ความสำเร็จของการสร้างวัฒนธรรมสำนึก รับผิดชอบอยู่ที่ความสามารถของหน่วยงานในการสื่อสารสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นในองค์กร ผู้บริหาร ให้ความสำคัญ สนับสนุน แนะนำ ทำการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพและมีการประสานงานร่วมมือกันทำงาน ระหว่างหน่วยงานต่าง ๆ ในองค์กร

5.4 การจัดการพฤติกรรมที่ไม่เอื้อการทำงานอย่างไม่หยุดยั้ง ปัจจุบันการ เปลี่ยนแปลงนับว่าเป็นเรื่องปกติ และทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงมักจะมีการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง เสมอ หน่วยงานต้องมีมาตรการในการจัดการกับพฤติกรรมต่อต้านการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เพื่อให้ทุกคนเกิดการยอมรับแนวความคิดและเทคโนโลยีใหม่ ๆ

5.5 การมีแผนการสำรอง ส่วนประกอบสำคัญขององค์กรที่มีลักษณะวัฒนธรรม สำคัญรับผิดชอบ ต้องมีการวางแผนฟื้นฟูที่สามารถสื่อสารให้ทุกคนในองค์กรได้ทราบและเข้าใจถึงแผน และนโยบายขององค์กร และที่สำคัญคือต้องมีการกระจายข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องสมบูรณ์อย่าง เปิดเผย

5.6 การติดตามและประเมินผลการทำงาน องค์กรจำเป็นต้องมีการติดตามและ ประเมินผลการทำงานเป็นระยะ ๆ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อตรวจสอบดูว่าผลงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐาน คุณภาพงานที่กำหนดไว้หรือไม่ ผลงานที่พบว่ายังไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดต้องมีการดำเนินการ แก้ไขในทันที ขณะที่ผลงานที่ได้มาตรฐานต้องได้รับการยอมรับยกย่องในองค์กร

6. หลักความคุ้มค่า (Value for Money) หลักการนี้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ ส่วนรวมในการบริหารการจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด สิ่งเหล่านี้เป็นผลในการปฏิบัติ อันเกิดจากการใช้หลักธรรมาภิบาลนั่นเอง ประกอบด้วย

6.1 การประหยัด หมายถึง

6.1.1 การทำงานและผลตอบแทนบุคลากรเป็นไปอย่างเหมาะสม

6.1.2 การไม่มีความขัดแย้งเรื่องผลประโยชน์



- 6.1.3 การมีผลผลิตหรือบริการได้มาตรฐาน
- 6.1.4 การมีการตรวจสอบภายในและการจัดทำรายงานการเงิน
- 6.1.5 การมีการใช้เงินอย่างมีประสิทธิภาพ
- 6.2 การใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด หมายถึง
 - 6.2.1 มีการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 6.2.2 มีการพัฒนาทรัพยากรบุคคล
 - 6.2.3 มีการใช้ผลตอบแทนตามผลงาน
- 6.3 ความสามารถในการแข่งขัน หมายถึง
 - 6.3.1 การมีนโยบายแผนวิสัยทัศน์พันธกิจและเป้าหมาย
 - 6.3.2 การมีการเน้นผลงานด้านบริการ
 - 6.3.3 การมีการประเมินผลการทำงาน
 - 6.3.4 ผู้บริหารระดับสูงมีสถานะผู้นำ

สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน (2546 : 60-64) ได้สรุปสาระสำคัญอันเป็นหลักพื้นฐานของธรรมาภิบาล (Good Governance) หรือระบบการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ด้วยหลัก 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม

ความหมายของนิติธรรม ได้แก่ กฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่ใช้ในองค์กรเป็นข้อตกลงร่วมกันและการบังคับใช้ กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับดังกล่าวต้องเป็นธรรม เป็นที่ยอมรับจากสมาชิกทุกฝ่ายในองค์กร กฎ และข้อบังคับเหล่านั้นต้องนำมาซึ่งความเสมอภาคของสมาชิกในองค์กร รวมทั้งสร้างภาพเอื้อต่อการควบคุมและพัฒนาสังคมนั้นด้วยแนวทางในการประยุกต์ใช้หลักนิติธรรมในองค์กร

1.1 ให้ความรู้แก่สมาชิกในองค์กร เรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ สิทธิ เสรีภาพ บทบาทและความรับผิดชอบต่อสังคมในองค์กร รวมทั้งขอบเขตในการมีส่วนร่วมในการบริหารแบบประชาธิปไตย

1.2 พัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชนและพัฒนาการผลิตบุคลากรให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ตัวชี้วัด กฎ ข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ มีความเป็นธรรม สามารถปกป้องคนดีและลงโทษคนไม่ดีและมีการปรับปรุงกฎ ข้อบังคับ และระเบียบ ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงก็จะเป็นดัชนีชี้วัดที่สำคัญประการหนึ่ง

1.3 องค์กรและบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานเป็นไปอย่างรวดเร็วโปร่งใส ตรวจสอบได้ และได้รับการยอมรับจากประชาชน ส่วนด้านการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความเป็นธรรม มีความประพฤติสุจริตปราศจากคอร์รัปชัน นอกจากนี้ขนาดองค์กร อัตรากำลังคนและงบประมาณจะลดลง

1.4 สภาพสังคมในองค์กรมีข้อร้องเรียน คดีความและการฟ้องร้องรวมทั้งสถิติการทำผิดกฎต่าง ๆ ลดลง คนในองค์กรตระหนักในสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพของตนเอง รู้และเข้าใจกฎระเบียบข้อบังคับ และมีส่วนร่วมแบบประชาธิปไตย ในการแสดงความคิดเห็นในกรณีต่าง ๆ



2. หลักคุณธรรม

ความหมายของคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริม สนับสนุนการทำงานให้มีความซื่อสัตย์ จริงใจ ขยัน อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ เป็นพลเมืองดี คือ ปฏิบัติตามพราวาสธรรม ได้แก่

สัจจะ คือ การรักษาความสัตย์

ทมะ คือ การรู้จักข่มใจตนเอง

ขันติ คือ การอดทนอดกลั้นและการอดออม

จาคะ คือ การรู้จักละวางความชั่วความทุจริต

แนวทางการดำเนินการตามหลักคุณธรรม

1. สถาบันการศึกษาส่งเสริมการเรียนรู้และปลูกฝังเรื่องคุณธรรม จริยธรรม เริ่มจากเยาวชนในและนอกระบบการศึกษาของชาติอย่างจริงจัง
2. รมรณรงค์ใช้หลักคุณธรรม อย่างกว้างขวางจริงจัง โดยเริ่มจากผู้บังคับบัญชา
3. รมรณรงค์ให้สังคมร่วมสนับสนุนผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมที่ถูกรังแก โดยผู้มีอำนาจเหนือกว่ารวมถึงการยอมรับ เชิดชูให้เกียรติ และการให้ Incentives ในรูปแบบต่าง ๆ
4. องค์กรระดับต่าง ๆ มีกาจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์สร้างจิตสำนึกด้วยสื่อประเภทต่าง ๆ

5. ทุกหน่วยงานภาครัฐ ควรมีหลักจริยธรรมของตนเองหรือจริยธรรม แต่ละสาขาวิชาชีพอย่างเปิดเผย

ตัวชี้วัดหลักคุณธรรม

1. การร้องเรียนหรือร้องทุกข์ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ ทั้งในและนอก องค์กรลดลง
2. คุณภาพชีวิตของคนในองค์กร มีการบริหารจัดการและใช้ทรัพยากร ในองค์กรให้เกิดประโยชน์สูงสุด
3. องค์กรมีเสถียรภาพอยู่กันอย่างสงบสุขด้วยความมีระเบียบวินัย

3. หลักความโปร่งใส

ความหมายของ ความโปร่งใส คือ การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนใน องค์กร โดยปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ เช่น บุคลากรในองค์กรรู้ ขั้นตอนวิธีการทำงานที่จะติดต่อกันและสามารถตรวจสอบการทำงานได้ภายในองค์กรจะต้องมีความ โปร่งใสในการตัดสินใจในการบริหารงาน บริหารเงิน บริหารคน และมีการสื่อสารที่ดีภายในองค์กร เช่น มีการกระจายข่าวรายวันหรือรายสัปดาห์ ให้สมาชิกในองค์กรได้ทราบความเคลื่อนไหวขององค์กร

แนวทางในการสร้างความโปร่งใสในองค์กร

1. สสำรวจความเห็นชอบของบุคลากรในหน่วยงานในเรื่องความโปร่งใสที่ ต้องการจากบุคลากร
2. บุคลากรตระหนักในความสำคัญและปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ใน พระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของทางราชการ พ.ศ. 2540 และพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการปกครอง พ.ศ. 2539



3. ปรับปรุงระบบเอกสาร ระบบสารสนเทศให้เป็นระเบียบสะดวกต่อการใช้งาน และการสืบค้นตรวจสอบของประชาชน

4. จัดทำเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับให้บริการของส่วนราชการที่เข้าใจง่ายสะดวกต่อการติดต่อกันของหน่วยงานประชาชน

5. มีระบบประชาสัมพันธ์ภายในและภายนอกองค์การ

6. สร้างทัศนคติที่ดีในการให้บริการข้อมูลข่าวสารและตอบข้อสงสัยของประชาชน
ตัวชี้วัดความโปร่งใส

1. สำรวจความพึงพอใจของผู้มาใช้บริการ

2. จำนวนเรื่องกล่าวหา ร้องเรียน การถูกสอบสวนลดลง

3. เกณฑ์ในการใช้ดุลยพินิจของหน่วยงานมีความชัดเจนเป็นที่ยอมรับ

4. องค์กรมีตัวชี้วัดผลการปฏิบัติงานที่เป็นรูปธรรมและเปิดเผยต่อสาธารณะ

4. หลักความรับผิดชอบ

ความหมายของความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่นและตั้งใจปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถให้บรรลุผลสำเร็จสอดคล้องตามกฎหมาย ระเบียบขององค์กร ปฏิบัติงานอย่างมีจิตสำนึกต่อหน้าที่ สังคม ประชาชนและประเทศชาติ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้รับบริการและส่วนรวมเป็นสำคัญ รวมทั้งยอมรับผลที่เกิดจากการปฏิบัติงานดังกล่าวทั้งที่เป็นผลดีและผลเสียหายตลอดจนพร้อมแสดงข้อเท็จจริงในการประกอบภารกิจต่อสาธารณชนสามารถชี้แจงเหตุผลได้และพร้อมรับการตรวจสอบจากสาธารณะแนวทางในการดำเนินการตามหลักความรับผิดชอบ

1. ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดีรวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีด้วยการยกย่องและส่งเสริมความประพฤติของบุคคลที่เป็นแบบอย่างที่ดี

2. สร้างความรับผิดชอบของตนเองโดยใช้การมีส่วนร่วมมีระบบตรวจสอบและการประเมินผลที่น่าเชื่อถือได้

3. ส่งเสริมผู้มีความสามารถโดยการให้รางวัลและลงโทษที่เหมาะสมรวมทั้งในการจูงใจด้วยค่าตอบแทนและอื่น ๆ

ตัวชี้วัดเรื่องความรับผิดชอบ

1. ได้รับการยอมรับและความพึงพอใจจากผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง

2. ผลการปฏิบัติงานบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

3. คุณภาพของงานทั้งด้านปริมาณความถูกต้องครบถ้วนรวมทั้งจำนวน

ความผิดพลาดที่เกิดจากการปฏิบัติงานและจำนวนการเรียกร้องหรือการกล่าวหาที่ได้รับ

5. หลักความมีส่วนร่วม

ความหมายของความมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนหรือบุคคลในองค์กรทุกระดับ เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือได้รับผลกระทบจากการบริหารงานหรือการดำเนินการต่าง ๆ ขององค์กรได้ร่วมรับรู้ ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ รวมทั้งร่วมสนับสนุน ติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติตามสิ่งที่ตนเองได้ร่วมตัดสินใจ



แนวทางการสร้างความมีส่วนร่วม

1. องค์กรต้องกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจน พร้อมทั้งออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ใ้บุคลากรในองค์กรถือปฏิบัติ รวมทั้งพัฒนากลไกระบบการทำงานและการบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเอื้อต่อการสนับสนุนใ้บุคลากรในองค์กรและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง
2. กระจายอำนาจ การบริหารจัดการสู่บุคลากรตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย เพื่อให้บุคลากรสามารถบริหารภารกิจตามบทบาทหน้าที่ได้อย่างตรงตามความต้องการ
3. ธารงค์และประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างจิตสำนึกใ้บุคลากรและประชาชนเห็นคุณค่าและความสำคัญของการมีส่วนร่วม
4. จัดทำข้อมูลชี้แนะแนวทางการมีส่วนร่วมในงาน/โครงการต่าง ๆ รวมทั้งให้ข้อมูลข่าวสารที่เกี่ยวข้องอย่างเพียงพอ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องใ้แก่ผู้เกี่ยวข้องและประชาชน ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมนั้นมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น
5. แสดงผลลัพธ์จากการเข้ามามีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมใ้ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนได้ทราบพร้อมทั้งมีรางวัลตอบแทนแก่เจ้าของความคิดเห็นที่นำไปสู่การปฏิบัตินั้น ๆ
6. สร้างหลักประกันในความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์การดำเนินงานขององค์กร

ตัวชี้วัดหลักความร่วมมือ

1. ความสัมฤทธิ์ผลของโครงการต่าง ๆ รวมถึงการประหยัดงบประมาณ
2. ความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องหรือผู้ได้รับผลกระทบ
3. จำนวนผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นหรือจำนวนข้อเสนอแนะหรือเสนอข้อคิดเห็นจากบุคลากร/ผู้เกี่ยวข้อง/ประชาชน ในการดำเนินการเรื่องต่าง ๆ รวมถึงคุณภาพของการ
6. หลักความคุ้มค่า

ความหมายของหลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการและการใช้ทรัพยากรที่มีอย่างจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม รวมทั้งการรักษาทรัพยากรธรรมชาติใ้มีความยั่งยืน

แนวทางการดำเนินการตามหลักความคุ้มค่า

1. ผู้บริหารระดับสูงขององค์กรต้องใ้ความสำคัญ
2. ลดขั้นตอนการปฏิบัติงานใ้สั้นหรือเบ็ดเสร็จในขั้นตอนเดียว เพื่อให้สะดวกและรวดเร็ว
3. ปฏิบัติงานอย่างประหยัดทรัพยากร ประหยัดเวลาภายในระยะเวลาที่เหมาะสม
4. กำหนดมาตรฐานการทำงานในหน้าที่และเป้าหมายใ้ชัดเจน
5. สร้างระบบความคุ้มค่า และรายงานผลการใช้ทรัพยากรอย่างคุ้มค่าต่อผู้บังคับบัญชาตามลำดับ เพื่อการตรวจสอบ
6. นำเครื่องมือที่ทันสมัยมาใช้ในการทำงาน
7. เปิดโอกาสใ้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะวิธีการต่างๆ ที่นำไปสู่ความคุ้มค่า
8. รับฟังความคิดเห็นจากบุคคลภายนอก เพื่อนำมาปรับปรุงการทำงานในองค์กร
9. ใ้ความสำคัญกับระบบติดตามประเมินผลและควรประกาศใ้ผู้ที่เกี่ยวข้องและประชาชนทราบเป็นระยะ ๆ



10. ใช้ระบบการประเมินการปฏิบัติงาน (RBM) และใช้การจัดสรรงบประมาณ เป็นเครื่องมือในการพิจารณางบประมาณในโครงการ

11. จัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน

12. ปรับปรุงระเบียบปฏิบัติให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า

13. ให้รางวัลหน่วยงาน/กลุ่ม/บุคลากรที่ดำเนินการในวิธีดังกล่าวได้อย่าง

ถูกต้องคุ้มค่าที่สุด

ตัวชี้วัดในหลักความคุ้มค่า

1. ความพึงพอใจของผู้รับบริการ

2. ความมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

2.1 ตัวชี้วัดเชิงปริมาณ

2.2 ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพ

จากความหมายและคำนิยามของหลักธรรมาภิบาลข้างต้น จึงสรุปสาระสำคัญของหลักธรรมาภิบาลได้ว่าหลักธรรมาภิบาลคือหลักการการทำงานเพื่อทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยประกอบด้วยหลักการ 6 หลักการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า

บริบทเทศบาลตำบลนาคู

เทศบาลตำบลนาคู เดิมมีฐานะเป็นสุขาภิบาล จัดตั้งโดยประกาศกระทรวงมหาดไทย เรื่อง จัดตั้งสุขาภิบาลนาคู อำเภอนาคูกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ประกาศ ณ วันที่ 15 มกราคม 2535 ประกอบด้วยพื้นที่ 12.60 ตารางกิโลเมตร และได้มีการเปลี่ยนแปลงฐานะเป็นเทศบาลตำบล โดยพระราชบัญญัติเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ. 2542 โดยมีผลเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542

สำนักงานเทศบาลตำบลนาคู ปัจจุบันตั้งอยู่ บ้านนาคู หมู่ที่ 9 ถนนธนรัชต์ บ้านสายนาคำ ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ มีพื้นที่โดยประมาณ 7.54 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 4,713 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของตำบลนาคูเขตการปกครองหมู่บ้านในเทศบาล ตำบลนาคู แบ่งออกเป็น 8 หมู่บ้าน ดังนี้ หมู่ที่ 1 บ้านนาคู หมู่ที่ 2 บ้านนาคู หมู่ที่ 6 บ้านวังเวียง หมู่ที่ 7 บ้านนาคลอง หมู่ที่ 9 บ้านสายนาคำ หมู่ที่ 10 บ้านนาคู หมู่ที่ 11 บ้านนาคู หมู่ที่ 12 บ้านนาคูพัฒนา จำนวนประชากรทั้งหมด 5,324 คน จำนวน 1,659 ครัวเรือน มีความหนาแน่นเฉลี่ย 838.46 คน/ตารางกิโลเมตร

ส่วนราชการของเทศบาลตำบลนาคู ประกอบด้วย

สำนักปลัดเทศบาลประกอบด้วย นักบริหารงานทั่วไป เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน นิติกร บุคลากร เจ้าหน้าที่งานธุรการ เจ้าหน้าที่เทศกิจ งานการเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่บริหารงานทะเบียนและบัตร เจ้าหน้าที่งานทะเบียนและบัตร

กองคลัง ประกอบด้วย นักบริหารงานคลัง นักวิชาการคลัง นักวิชาการเงินและบัญชี นักวิชาการพัสดุ เจ้าหน้าที่พัสดุ เจ้าหน้าที่งานจัดเก็บรายได้

กองช่าง ประกอบด้วย วิศวกร นายช่างโยธา ช่างโยธา ผู้ช่วยช่างโยธา



กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย นักบริหารงานสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
นักวิชาการส่งเสริมสุขภาพ เจ้าพนักงานธุรการ

กองการศึกษา ประกอบด้วย นักพัฒนาชุมชน นักวิชาการศึกษา

กองการประปา ประกอบด้วย เจ้าพนักงานจัดเก็บรายได้ เจ้าพนักงานธุรการ
เจ้าพนักงานพัสดุ พนักงานผลิตน้ำประปา พนักงานจดมาตรวัดน้ำ

ข้อมูลของหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู

เทศบาลตำบลนาคู (2554 : 85) หมู่บ้านในเทศบาลตำบลนาคู แบ่งออกเป็น 8 หมู่บ้าน
ดังนี้

หมู่ที่ 1 บ้านนาคู มีนายบุญทัย กลีบรัง เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 นายอภิชาติ จิต
เหลื่อมและนายสุปัน หาซิ่น เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมด จำนวน 761
คน บ้านจำนวน 218 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 2 บ้านนาคู มีนายสังคม จิตจง เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 นายเมิน เหลือผล
และนายฮู้ พรหมสา เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมด จำนวน 1,095 คน
บ้านจำนวน 232 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 6 บ้านวังเวียง มีนายนิยม เขตบ้าน เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 นายวี สอนถึง
และนายพอ ช่อมะลิ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมดจำนวน 798 คน
บ้านจำนวน 232 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 7 บ้านนาคลอง มีนางจิตติรัตน์ บุญแสน เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 นางอุไรวรรณ
ภูดี และนางสุภักข์ บุญแสน เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมด จำนวน 384 คน
บ้านจำนวน 232 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 9 บ้านสายนาคำ มีนายลาน รังหอม เป็นผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 9 นายบุญโฮม รังริน
นายรินทอง บุญแสน เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมด จำนวน 626 คน
บ้านจำนวน 165 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 10 บ้านนาคู มีนายภูสิต จิตจง เป็นผู้ใหญ่บ้าน นางนิมนวล ท้าวสบาย และ
นางเสงี่ยม โคตรดี เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมดจำนวน 573 คน
บ้านจำนวน 201 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 11 บ้านนาคูมีนายสมจัน สิมสาร เป็นผู้ใหญ่บ้านนางวงเวียน เรืองอนันต์ และ
นางสินธ์ุ สุภานาจ เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมดจำนวน 805 คน
บ้านจำนวน 238 หลังคาเรือน

หมู่ที่ 12 บ้านนาคูพัฒนา มีนายสมัย รังระริน เป็นผู้ใหญ่บ้านนางสงวน ไพบุญ
และนางสุวัน ดำงาม เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน โดยควบคุมดูแลประชาชนทั้งหมดจำนวน 474 คน
บ้านจำนวน 125 หลังคาเรือน



ตาราง 1 บุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของเทศบาลตำบลนาคู

ประเภท	สังกัด(จำนวนคน)						รวม
	สำนักปลัดฯ	กองคลัง	กองช่าง	กองสาธารณสุข	กองการศึกษา	ศูนย์เด็กเล็ก 2 ศูนย์	
นายกเทศมนตรี	-	-	-	-	-	-	1
รองนายกเทศมนตรี	-	-	-	-	-	-	2
เลขานุการนายกเทศมนตรี	-	-	-	-	-	-	1
ที่ปรึกษานายกเทศมนตรี	-	-	-	-	-	-	1
สมาชิกสภาเทศบาล	-	-	-	-	-	-	12
ปลัดเทศบาล	-	-	-	-	-	-	1
รองปลัดเทศบาล	-	-	-	-	-	-	1
พนักงานเทศบาลอื่น	12	6	5	3	5	-	31
หน่วยตรวจสอบภายใน	-	-	-	-	-	-	1
ลูกจ้างประจำ	1	1	2	1	-	-	5
พนักงานจ้างตามภารกิจ	11	5	1	2	2	11	32
พนักงานจ้างทั่วไป	4	1	12	11	-	-	28
จ้างเหมาบริการ	2	1	-	-	3	-	6
รวม	30	14	20	17	10	11	122

ที่มา: งานการเจ้าหน้าที่ สำนักปลัดเทศบาลเทศบาลตำบลนาคู (2556 : 85)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลนั้น ในปัจจุบันยังมีไม่มากนัก ดังนั้นผู้วิจัยจะอาศัยงานวิจัยในส่วนที่เกี่ยวข้องและใกล้เคียงเป็นสำคัญ ได้แก่

กัลยา เนติประวัติ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการยอมรับรูปแบบการจัดองค์การทางสังคมแบบใหม่ตามหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในองค์การภาครัฐ : กรณีสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ผลการศึกษาพบว่า อายุ ตำแหน่งงาน ระดับการศึกษา ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และความรู้ความเข้าใจในหลักบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีนั้นมีความสัมพันธ์กับการยอมรับรูปแบบการจัดองค์การทางสังคมแบบใหม่

อุทัย ศรีชลลักษณ์ (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ : ศึกษากรณีระบบการติดตามประเมินผลของกองทัพบก มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการปฏิบัติในระบบการติดตามประเมินผลตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ และเพื่อศึกษารูปแบบของระบบการติดตามประเมินผล



ที่เหมาะสมกับกองทัพบกตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เนื่องจากหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นหลักพื้นฐานในทุกกระบวนการทำงานของส่วนราชการ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความเป็นธรรม ความสุจริตความมีประสิทธิภาพและความมีประสิทธิผล ได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ผลการวิจัยพบว่า ระบบการติดตามประเมินผลของกองทัพบกตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ ได้นำแนวทางหลักพื้นฐาน 6 ประการ ของหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีมาปฏิบัติเป็นรูปธรรมเพียงบางเรื่องเท่านั้น ซึ่งเป็นเรื่องที่มีกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับให้ส่วนราชการยึดถือปฏิบัติอยู่ก่อนแล้ว บางเรื่องได้เน้นรูปแบบแต่ไม่ได้นำไปใช้ประโยชน์ส่วนเรื่องใหม่ ๆ อยู่ระหว่างการเรียนรู้ พัฒนาหรือรอความชัดเจนจากหน่วยงานกลางที่รับผิดชอบในเรื่องนั้นจัดทำคู่มือหรือแนวทางให้ส่วนราชการนำไปปฏิบัติ ระบบการติดตามประเมินผลที่เหมาะสมควรเป็นระบบที่มีความทันสมัยสามารถปฏิบัติได้ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้มีส่วนร่วมในการกำหนดระบบเพื่อเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย เจ้าหน้าที่จะต้องมีจรรยาบรรณและมีการเปิดเผยข้อมูลทุกขั้นตอน ระบบการประเมินผลควรเป็นการประเมินผลเชิงระบบทำการประเมินผลทุกขั้นตอนของวงจรงบประมาณ คือ ตั้งแต่ขั้นการวางแผนการบริหารงบประมาณหรือกระบวนการผลิตและผลผลิตผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น โดยประเมินตนเอง และจากบุคคลภายนอกกองทัพบก

รัชนิย์ คำมิม (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลการบริหารงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติงานในองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร มีความคิดเห็นด้วยในการนำการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีโดยรวมเป็นรายหลัก 6 หลัก มาใช้อยู่ในระดับปานกลางโดยมีและค่อนข้างน้อย คือ หลักธรรมาภิบาลมีการติดตามประเมินผล โดยหน่วยงานเอง และหน่วยงานภายนอก การจัดให้มีหน่วยงานรับเรื่องร้องทุกข์และขั้นตอนการปฏิบัติต่อเรื่องร้องทุกข์ในระยะเวลาที่กำหนดชัดเจน และการจัดให้มีระบบยกย่องเชิดชูผู้ปฏิบัติที่มีคุณธรรมดีเด่นหลักความรับผิดชอบต่อได้แก่ มีการสร้างตัวชี้วัดในการประเมินเพื่อการพัฒนาการปฏิบัติงานและหลักความคุ้มค่า มีการจ้างเหมาเอกชนให้ดำเนินการด้านการบำรุงรักษาความสะอาด ความปลอดภัยและยานพาหนะ ผู้ปฏิบัติในองค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร เพศหญิงมีการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีโดยรวม หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบต่อได้เฉลี่ยต่อเดือนระยะเวลาในการปฏิบัติงานมีการนำหลักการบริหารจัดการที่ดีโดยรวมมาใช้ในการบริหารงานมากกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

ภักดี ศรีเมือง (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี องค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านอยู่ในระดับปานกลางเช่นเดียวกันเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านการมีส่วนร่วมด้านความรับผิดชอบต่อด้านความคุ้มค่า และด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้ตามลำดับประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลด้านความคุ้มค่าและด้านนิติธรรมมาบริหารแตกต่างกัน และประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีความเห็นต่อการนำหลักธรรมาภิบาลด้านคุณธรรม ด้านความรับผิดชอบต่อด้านความคุ้มค่า ด้านความโปร่งใสตรวจสอบได้และด้านนิติธรรมาภิบาล แตกต่างกัน



วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบรบือ อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาปรากฏดังนี้

1. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานส่วนใหญ่เป็นเพศชาย รองลงมาเป็นเพศหญิง มีอายุอยู่ในช่วง 46 ปี ขึ้นไป รองลงมาคือช่วงอายุ 36-45 ปี ช่วงอายุ 26-35 ปี และช่วงอายุ 18-25 ปี ตามลำดับ ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาตรี รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี และน้อยที่สุดคือสูงกว่าปริญญาตรี ผู้ที่ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นประชาชน รองลงมาคือสมาชิกสภาเทศบาล และหัวหน้าส่วนราชการ

2. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานเห็นว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบรบือ โดยรวมและรายด้าน จำนวน 6 ด้าน คือ ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความคุ้มค่า อยู่ในระดับปานกลาง แต่สมาชิกสภาเทศบาล เห็นว่ามีการบริหารโดยรวมและเกือบทุกด้านอยู่ในระดับดี

3. ผู้ที่เกี่ยวข้องในการบริหารงานที่มีสภาพแตกต่างกันในเรื่องเพศ อายุ ระดับการศึกษา และตำแหน่ง เห็นว่า มีการบริหารงานของเทศบาลตำบลบรบือหลักธรรมาภิบาลโดยรวมและทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน

โดยสรุป พบว่า มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลบรบือ โดยรวมและทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางซึ่งด้านที่ผลการประเมินสูงสุด คือ ด้านนิติธรรม รองลงมาคือ ด้านความคุ้มค่า ส่วนด้านที่มีผลการประเมินต่ำที่สุด คือ ด้านความโปร่งใส

จตุพร ผ่องสุข (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมและรายได้อยู่ในระดับปานกลาง

2. ประชาชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่างกัน แต่ประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความคิดเห็นด้วยโดยรวมและ รายด้าน 2 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ ระดับ .05

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของ องค์การบริหารส่วนตำบล มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า การบริหาร งบประมาณไม่โปร่งใส การแก้ไขปัญหาไม่ทันกับความต้องการของประชาชน

โดยสรุป ประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด เห็นว่า องค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ในระดับปานกลาง โดยประชาชนที่มีรายได้แตกต่างกัน มีความเห็นต่อการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง แตกต่างกัน

อภิชาติ โชติชัชวาลย์กุล (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอนองพอก อำเภอหนองฮี อำเภอสุวรรณภูมิ พบว่า

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหาร ส่วนตำบล ทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก



ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตามตำแหน่ง เพศ อายุ การศึกษา และระยะเวลาในการทำงาน ไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05

งานวิจัยที่ได้ศึกษามาแล้วเบื้องต้นพบว่า การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยใช้หลักธรรมาภิบาลนั้น เป็นประโยชน์อย่างมากในการนำไปพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่น ส่วนมากจะมุ่งเน้นศึกษา ด้านนิติธรรม ด้านคุณธรรม ด้านความโปร่งใส ด้านความรับผิดชอบ ด้านการมีส่วนร่วม และด้านความคุ้มค่า ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในหลักการบริหารงาน โดยใช้หลักธรรมาภิบาล มีแต่ความต้องการแต่เพียงอย่างเดียว ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานที่ดี และมีประสิทธิภาพงานวิจัยนี้จะนำไปสู่การพัฒนาที่มีคุณภาพต่อไป

สุทธิรัตน์ จรรย์โกมล (2550 : 55-63) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา อำเภอคอนสาร จังหวัดชัยภูมิ พบว่า 1) ประชากรมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยมากสุดในแต่ละด้าน ดังนี้ การนำนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นที่ยอมรับจากประชาชน มีความเที่ยงธรรมในการเลือกตั้งสรรหาบุคคลเข้ามาปฏิบัติงาน ด้านการเมืองมีการจัดช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนจากประชาชนเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และการจัดกิจกรรมในการรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานมีการอภิปรายถึงปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานให้ประชาชนทราบและมีการส่งเสริมให้บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลใช้ทรัพยากรของหน่วยงานอย่างประหยัด 2) ประชากรที่มีรายได้และอายุต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา โดยรวมและด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน

บุษกรณ์ กรัมย์ (2551 : 48-61) ได้ศึกษาการประเมินการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า 1) ผู้ที่เกี่ยวข้องมีการประเมินความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับน้อย 2 ด้าน ได้แก่ ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักความโปร่งใสและมีการประเมินนโยบายอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้าน โดยมีข้อที่มีค่าเฉลี่ยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับ คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม และด้านหลักความรับผิดชอบ 2) ผู้ที่เกี่ยวข้องเพศชายมีการประเมินเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท เฉพาะด้านหลักความคุ้มค่ามากกว่า ผู้ที่เกี่ยวข้องเพศหญิงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีอายุระหว่าง 18 - 25 ปี ส่วนใหญ่มีการประเมินเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท โดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักการมีส่วนร่วม และด้านหลักคุณธรรม มากกว่า ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องที่มีอายุระหว่าง 26 - 53 ปีอายุระหว่าง 36 - 50 ปี และอายุมากกว่า 50 ปีขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีส่วนใหญ่มีการประเมินเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท โดยรวมและเป็นรายด้าน 5 ด้าน คือ ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักการมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีอาชีพผู้นำชุมชน



และมากกว่าอาชีพประชาชนโดยรวมและเป็นรายด้าน 3 ด้าน คือ ด้านหลักการมีส่วนร่วม ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักคุณธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุดาภรณ์ คำมุกชิก (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนมีส่วนร่วมมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากประชาชนที่มีเพศอายุ ระดับการศึกษา และอาชีพต่างกันมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลโนนสะอาด โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

อภิสิทธิ์ พิศกุล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลนาข่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี ในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลนาข่า อำเภอเมืองอุดรธานี จังหวัดอุดรธานี อยู่ในระดับมากดังนั้นผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลนาข่า สามารถนำข้อเสนอที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ในการบริหารจัดการงานภายในองค์กร การปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลและการให้บริการประชาชนอย่างทั่วถึง

เจนยุทธ์ อุ่นเจริญทวีสิน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าประชาชนในเขตเทศบาลตำบลสมเด็จ ที่มี เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน แตกต่างกันเห็นว่าปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง ไม่แตกต่างกัน

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงาน และปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่เป็นรูปแบบเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล พบว่า ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีสถานภาพแตกต่างกันมีความเห็นต่อการบริหารงานและปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่แตกต่างกันและการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงาน โดยเฉพาะในเรื่องของความโปร่งใส การมีส่วนร่วมของประชาชนตลอดจนการยึดหลักกฎหมายในการปฏิบัติงานซึ่งถือว่าเป็นหัวใจในการบริหารในขณะเดียวกันก็จำเป็นต้องสร้างความเข้าใจแก่ประชาชน ในเรื่องบทบาทหน้าที่ การมีส่วนร่วมเพื่อระดมความคิดแสวงหาความรู้ ความสามารถของประชาชนเพื่อให้เกิดจิตสำนึกในการมีส่วนร่วม เสียสละ พัฒนาท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ของท้องถิ่นโดยส่วนร่วม อันจะเป็นรากฐานของประชาธิปไตยที่ประชาชนมีส่วนร่วมและเป็นเจ้าของท้องถิ่นอย่างแท้จริง



บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิจัยโดยระเบียบวิธีวิจัยแบบบูรณาการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 5,324 คน (ข้อมูลจากงานทะเบียนราษฎร สำนักปลัดเทศบาลตำบลนาคู ณ กรกฎาคม 2556)

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู ที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 372 คนได้จากการคำนวณจากขนาดกลุ่มตัวอย่าง ได้มาโดยการคำนวณจากสูตรของ ทาโรยามาเน่ กรณีทราบขนาดประชากร ดังนี้

$$n = \frac{N}{(1 + Ne^2)}$$

เมื่อ n คือ จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (คน)

N คือ จำนวนประชากร(คน)

e คือ ค่าความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ (กำหนดใช้ 0.05)

ในการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของการศึกษาในครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การใช้สุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบ่งออกเป็น 8 กลุ่ม ได้แก่ หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 2 หมู่ที่ 6 หมู่ที่ 7 หมู่ที่ 9 หมู่ที่ 10 หมู่ที่ 11 และ หมู่ที่ 12



2. หลังจากการสุ่มตัวอย่างขั้นแรกแล้วต่อไปเลือกการสุ่มตัวอย่างแบบโควตา (Quota Sampling)
3. เมื่อได้กลุ่มตัวอย่างแล้วนำกลุ่มตัวอย่างไปทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

ตาราง 2 จำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู

หมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลนาคู	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง	
	จำนวนประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
หมู่ที่ 1	731	51
หมู่ที่ 2	1,032	72
หมู่ที่ 6	760	53
หมู่ที่ 7	360	25
หมู่ที่ 9	632	44
หมู่ที่ 10	530	37
หมู่ที่ 11	790	55
หมู่ที่ 12	489	34
รวม	5,324	372

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) จำนวน 30 ข้อ มีตัวเลือกระดับความคิดเห็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โดยให้คะแนนเป็น 5, 4, 3, 2 และ 1 ตามลำดับ ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา

ตอนที่ 2 การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

วิธีการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ในหน่วยงานด้านต่าง ๆ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์
2. นำร่างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่จัดทำขึ้นนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา ตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข



3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปให้ผู้มีประสบการณ์ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจนของภาษา และเนื้อในแต่ละข้อคำถาม

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของเครื่องมือผู้ศึกษาได้ดำเนินการดังนี้

1.1 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อพิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหาและนำมาปรับปรุงแก้ไข

1.2 นำแบบสอบถามให้ผู้มีประสบการณ์พิจารณาความถูกต้องและความเที่ยงตรงครอบคลุมของเนื้อหาจากผู้มีประสบการณ์ 3 คน ได้แก่

1.2.1 นางสาวสุนันทา ภูผิวแก้ว ตำแหน่ง ท้องถิ่นอำเภอนาคู สังกัดอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิการศึกษารัฐประศาสนศาสมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคามเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านเนื้อหา

1.2.2 นายสะอาด วรรณทอง ตำแหน่ง ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ วุฒิการศึกษา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเป็นผู้มีประสบการณ์ด้านภาษา

1.2.3 นางสาวเพ็ญประภา ฤงอินทร์ลา ตำแหน่ง นักบริหารงานคลัง (หัวหน้าฝ่ายบริหารงานคลัง) สังกัด เทศบาลตำบลนาคู วุฒิการศึกษา รัฐประศาสนศาสมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์ เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านสถิติ

1.3 ทำการตรวจสอบแก้ไขแบบสอบถามตามที่มีผู้มีประสบการณ์เสนอแนะ และนำแบบสอบถามที่แก้ไขแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งก่อนนำไปทดลองใช้ (Try out)

2. การตรวจสอบความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มตัวอย่างในพื้นที่ใกล้เคียง คือ เทศบาลตำบลห้วยผึ้ง จำนวน 40 คน

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อในแต่ละด้าน (Item – total Correlation) ได้ค่าอยู่ระหว่าง 0.31-0.82 ซึ่งเป็นค่าที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ขึ้นไป (.05r28=0.30)

2.2 หาคความเชื่อมั่น (Reliability) รายด้านและทั้งฉบับ ของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.96-0.97

2.3 ดำเนินการพิมพ์เป็นฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปเก็บข้อมูลกับประชากรศึกษาอย่างจริง และตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถาม แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางคอมพิวเตอร์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระทำหน้าที่ขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามสำหรับผู้ตอบแบบสอบถาม

3.2 แจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างตามที่ระบุไว้พร้อมกับการกำหนดระยะเวลาในการขอความอนุเคราะห์ส่งแบบสอบถามกลับคืน



3.3 เมื่อครบกำหนดเวลาส่งแบบสอบถามกลับคืนแล้ว ในกรณีหากได้รับแบบสอบถามกลับคืนไม่ครบจึงดำเนินการติดตามสอบถามอีกครั้ง

3.4 ผู้ศึกษาค้นคว้าอิสระรวบรวมแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนและพิจารณาความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การจัดกระทำข้อมูล

การจัดทำข้อมูลหรือการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการดำเนินการขั้นแรก คือ เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามแล้วจะนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และประมวลผลข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปดังนี้

4.1 แบบสอบถามมีลักษณะคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้ศึกษานำมาตรวจให้คะแนน ดังนี้

มากที่สุด	กำหนดให้คะแนน	5	คะแนน
มาก	กำหนดให้คะแนน	4	คะแนน
ปานกลาง	กำหนดให้คะแนน	3	คะแนน
น้อย	กำหนดให้คะแนน	2	คะแนน
น้อยที่สุด	กำหนดให้คะแนน	1	คะแนน

4.2 นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเมื่อได้ค่าเฉลี่ยแล้ว ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการแปลความหมายดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2546 : 99)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง ความคิดเห็นของประชาชนอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4.3 นำแบบสัมภาษณ์ขอเสนอโดยการนำเสนอแบบความเรียง

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

5.1 สถิติที่ใช้หาประสิทธิภาพเครื่องมือ หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้การหาค่าสหพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมทั้งหมด (Item – total Correlation) และหาค่าความเชื่อถือได้ (Reliability) ตามสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach

5.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล สถิติพื้นฐาน ได้แก่

5.2.1 ความถี่ (Frequency)

5.2.3 ร้อยละ (Percentage)

5.2.4 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.2.5 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)



ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ

1. ผู้ให้ข้อมูล คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ในเขตเทศบาลตำบลนาคู ทั้ง 8 หมู่บ้าน หมู่บ้านละ 1 คน รวมทั้งสิ้น 16 คน
2. เครื่องมือในการเก็บข้อมูล แบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ควรจะอย่างไรบ้าง
3. การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสัมภาษณ์ โดยการสนทนากับกำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 8 หมู่บ้าน แบบเผชิญหน้าตัวต่อตัวใช้การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างโดยการรับฟังและทำความเข้าใจเกี่ยวกับสิ่งที่ผู้ให้ข้อมูลบอกพร้อมจดบันทึก
4. การจัดกระทำข้อมูล โดยการสังเคราะห์เนื้อหา จากการจดบันทึก แบบสัมภาษณ์กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ทั้ง 8 หมู่บ้าน

การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคมจากสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ ซึ่งให้ความสำคัญกับความเข้าใจและการตีความจากข้อมูลของผู้วิจัยตามการรับรู้ของบุคคล ในปรากฏการณ์ที่ศึกษาไม่มีจุดประสงค์ในการทดสอบสมมติฐานและทฤษฎีตั้งนั้นการรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ จึงมักใช้การสังเกตการสัมภาษณ์และการวิเคราะห์เอกสารเป็นหลักและใช้วิธีวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาการวิเคราะห์เนื้อหาและการวิเคราะห์แบบสร้างข้อสรุป



บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ในครั้งนี้ ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง
MS	แทน	ค่ากำลังสองเฉลี่ย
t	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	สถิติทดสอบที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
df	แทน	ระดับชั้นของความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)

ลำดับขั้นตอนในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นดังนี้

- ตอนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างบุคลากร ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์



ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของประชากร ประกอบด้วย เพศ อายุ และ
ระดับการศึกษา

ตาราง 3 ลักษณะของประชากรกลุ่มตัวอย่างที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู
จังหวัดกาฬสินธุ์

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	171	46.60
หญิง	196	53.40
รวม	367	100.00
2. อายุ		
18 - 25 ปี	102	27.80
26 - 35 ปี	95	25.90
36 - 45 ปี	93	25.30
45 ปีขึ้นไป	77	21.00
รวม	367	100.00
3. ระดับการศึกษา		
ประถมศึกษา	117	31.90
มัธยมศึกษา	168	45.80
ปริญญาตรี	52	14.20
สูงกว่าปริญญาตรี	17	4.60
อื่น ๆ	13	3.50
รวม	367	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53.40) มีอายุอยู่ในช่วง 18-25 ปี (ร้อยละ 27.80) รองลงมาคืออายุ 26-35ปี (ร้อยละ 25.90) มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 45.80) รองลงมาคือระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 31.90) โดยเก็บข้อมูลได้จำนวน 367 คน คิดเป็นร้อยละ 98.66 จากจำนวนประชากรกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 372 คน เก็บข้อมูลไม่ครบ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 1.34



ตอนที่ 2 ความคิดเห็นการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ตาราง 4 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล 6 หลักการ ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้าน

ความคิดเห็นของประชาชน	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.77	0.73	มาก
2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม	3.71	0.68	มาก
3. ด้านหลักนิติธรรม	3.70	0.98	มาก
4. ด้านหลักคุณธรรม	3.61	0.74	มาก
5. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.61	0.68	มาก
6. ด้านหลักความโปร่งใส	3.59	0.71	มาก
โดยรวม	3.66	0.62	มาก

จากตาราง 4 พบว่า ประชาชนเห็นว่า มีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X}=3.66$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1. ด้านหลักความ รับผิดชอบ ($\bar{X}=3.77$) 2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม ($\bar{X}=3.71$) 3. ด้านหลักนิติธรรม ($\bar{X}=3.70$)

นอกจากนี้ผู้ศึกษาได้สัมภาษณ์ผู้นำชุมชนในเขตเทศบาลตำบลนาคู พบว่า ประชาชนในเขต บริการของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ มีความพึงพอใจในการบริหารจัดการมาก น้อยตามด้านต่าง ๆ ที่ผู้นำหรือตัวแทนแต่ละหมู่บ้านได้ให้สัมภาษณ์ไว้ โดยครอบคลุมทุกหมู่บ้าน ชุมชน เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหาความต้องการของชุมชนนั้น ว่ามีความเดือดร้อน มีความต้องการ ไม่ว่าจะเป็ นการพัฒนาอาชีพ การใช้ชีวิต ความปลอดภัย หรือแม้แต่สุขภาพของประชาชนในหมู่บ้านหรือชุมชน ทุกบริบทที่จะต้องสัมภาษณ์จากผู้นำซึ่งจะรู้สึกซึ่งกว่า เพราะอยู่ติดกับชุมชนใกล้ชิดกับชุมชน และ จะได้แลกเปลี่ยนเสริมสร้างแนวคิดใหม่ ๆ หรือข้อเสนอแนะใหม่ ๆ หรือเพิ่มเติมมากขึ้น จึงเป็นประโยชน์ อย่างยิ่ง ดังรายละเอียดต่อไปนี้



ตาราง 5 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม เป็นรายชื่อ ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ความคิดเห็นของประชาชน	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
1. เทศบาลมีอิสระในการจัดทำเทศบัญญัติตามกฎหมาย	3.73	0.86	มาก
2. เทศบาลจัดทำเทศบัญญัติที่ถูกต้องเป็นธรรม	3.85	0.87	มาก
3. เทศบาลมีการประชาพิจารณ์เกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีผลบังคับใช้กับชุมชน	3.69	0.89	มาก
4. เทศบาลมีการให้ความรู้แก่พนักงาน,สมาชิกสภาเทศบาลในเรื่องกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เทศบัญญัติ สิทธิ และหน้าที่ความรับผิดชอบ	3.55	0.79	มาก
5. เทศบาลมีการปรับปรุงกฎ ข้อบังคับ และเทศบัญญัติระเบียบให้สอดคล้องกับสถานการณ์ของท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ	3.65	0.88	มาก
รวม	3.70	0.68	มาก

จากตาราง 5 พบว่าประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรมของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายชื่อและรายด้านอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.71$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1. เทศบาลจัดทำเทศบัญญัติที่ถูกต้องเป็นธรรม ($\bar{X}=3.85$) 2. เทศบาลมีอิสระในการจัดทำเทศบัญญัติตามกฎหมาย ($\bar{X}=3.73$) 3. เทศบาลมีการประชาพิจารณ์เกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่มีผลบังคับใช้กับชุมชน ($\bar{X}=3.69$)

นอกจากนี้ ได้มีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณแล้ว ยังมีการออกสัมภาษณ์ผู้นำท้องที่ เพื่อเพิ่มเติมข้อมูลในเชิงคุณภาพด้วย

หลักนิติธรรม ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นว่า ปัจจุบันในด้านการบริหารงานของท้องถิ่น เป็นไปด้วยความเสมอภาคเท่าเทียมกันดี จะมีติดขัดบ้างก็เพราะความรู้ ความสามารถของแต่ละคน ทั้งนี้ผู้นำท้องที่หรือผู้นำชุมชนก็สามารถช่วยเหลือได้พอสมควร เช่น บทสัมภาษณ์ท่านกำนันตำบลนาคู

“...ทุกวันนี้ต้องดูแลชาวบ้านอยู่หลายด้าน โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำของสังคม สิทธิมนุษยชน ที่ทุกคนต้องพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย หรือตามระเบียบที่ตั้งไว้ก็ดี ซึ่งผู้นำท้องที่ ท้องถิ่นหรือชุมชนเองจะต้องช่วยกันดูแลกันอยู่เสมอ ปัจจุบันก็ถือว่าดีอยู่ แม้ว่าบางอย่าง อาจจะไม่ค่อยทันต่อเหตุการณ์เท่าที่ควรแต่ก็ยังถือว่าใช้ได้ บางเรื่องที่ต้องรีบแก้ไข เพื่อความเข้าใจที่ดีต่อกัน เพราะเป็นความละเอียดอ่อนมาก...”

(สังคม จิตจง. 2 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)



“...สืบเนื่องจากการจัดทำเทศบัญญัติทางเทศบาลก็ได้มีการประชาพิจารณ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ถูกต้องกับบริบท การจัดทำข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ ก็มีการแลกเปลี่ยนกับชุมชนอยู่ทุก ครั้ง ซึ่งสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้ ผมก็เคยเข้าร่วมประชุม เจ้าหน้าที่ สมาชิกสภาเทศบาล ก็ร่วมประชุมด้วยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ เพราะผมเห็น เขามาประชุมที่หมู่บ้านทุกปี เพื่อหาความเหมาะสมกับชุมชนตัวเอง...”

(เมิน เหลือผล. 2 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ผมคิดว่าน่าจะมีการให้ชุมชนเสนอข้อบัญญัติของเทศบาลบ้างนะครับ เพื่อเสริมหรือเพิ่ม การพัฒนาในด้านต่าง ๆ ให้สอดคล้องมากขึ้น...”

(สมัย รั้งระริน. 3 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ข้อบังคับต่าง ๆ บางครั้งก็ตรงกับความต้องการอยู่ แต่บางครั้งก็ไม่เข้าใจเพราะประชาชน บางคนก็ไม่ค่อยได้ไปประชุมที่ไหนอยู่แต่ในไร่นา จึงอยากให้มีการประชาสัมพันธ์ในการประชาคมที่ดี การสื่อสารที่ดีให้มากกว่านี้ และชัดเจนมากยิ่งขึ้นด้วย...”

(บุญทัย กลีบรัง. 8 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...การทำเทศบัญญัติผมว่าถ้าให้แต่ละหมู่บ้านมาเสนอเพิ่มเติมตามความต้องการแล้วค่อย พิจารณาอีกทีก็ดีขึ้นครับ เพื่อจะได้สอดคล้องทั้งด้านข้อบังคับและการพัฒนาที่ตรงกับความต้องการ จริง ๆ และโครงสร้างพื้นฐานแก้ไขปัญหาได้จริง ๆ เพราะเวลาที่เข้าร่วมประชาคมไม่ค่อยมีใคร แสดงความคิดเห็นเท่าไร...”

(ภูษิต จิตจง. 5 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“อยากให้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอในการจัดทำเทศบัญญัติ เพื่อให้ทันต่อเหตุการณ์ เพราะบ้านเมืองทุกวันนี้ไม่เหมือนเดิม ต้องรวดเร็วทันสมัย เช่น การควบคุมกรจำหน่ายสินค้า ไม่ว่าจะขายหรือขายประจำ ต้องให้ความเป็นธรรมต่อทุกฝ่าย”

(วงเวียน เรื่องอนันต์. 5 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)



ตาราง 6 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรม เป็นรายชื่อ ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ความคิดเห็นของประชาชน	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
6. เทศบาลมีการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน	3.68	0.96	มาก
7. เทศบาลมีการณรงค์และสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมเพื่อการบริหารจัดการและปฏิบัติงานที่ดี	3.70	1.04	มาก
8. การร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลมีปริมาณลดลง	3.64	0.90	มาก
9. พนักงานเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลและคณะผู้บริหารเทศบาลปลอดจากการกระทำผิด	3.49	0.90	ปานกลาง
10. เทศบาลมีความเสถียรภาพ บุคลากรอยู่กันอย่างมีระเบียบวินัยและมีคุณภาพชีวิตที่ดี	3.52	0.94	มาก
รวม	3.60	0.74	มาก

จากตาราง 6 พบว่าประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักคุณธรรมของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายชื่อและรายด้านโดยทุกข้ออยู่ในระดับมากยกเว้นข้อพนักงานเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลและคณะผู้บริหารเทศบาลปลอดจากการกระทำผิดอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1. เทศบาลมีการณรงค์และสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมเพื่อการบริหารจัดการและปฏิบัติงานที่ดี ($\bar{X} = 3.70$) 2. เทศบาลมีการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรมเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน ($\bar{X} = 3.68$) 3. การร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลมีปริมาณลดลง ($\bar{X} = 3.64$)

จากการที่ได้รวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณแล้วยังมีการสัมภาษณ์ในเชิงคุณภาพ โดยได้ออกพบกับผู้นำได้บทสรุปว่า การบริหารงานของท้องถิ่น มีคุณธรรมพอใช้ได้กับความเสมอภาคทางการได้การดูแลตามข้อระเบียบถือว่ามีความใส่ใจพอสมควร มีความยืดหยุ่นต่อการปฏิบัติกับชาวบ้านดีดังบทสัมภาษณ์ของผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 11 กล่าวว่

“...ทางเทศบาลได้ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี มีความเป็นกันเองดี ปรีกษาหาหรือได้แต่ก็มีเจ้าหน้าที่บางคนประพฤติปฏิบัติตัวแบ่งเป็นเจ้านาย ออกอาการแบ่งชั้นกับชาวบ้าน ถือว่าใช้ไม่ได้ ควรปรับปรุง แต่ก็เป็นส่วนน้อย นับได้ว่าการบริหารงานของเทศบาลร่วมกับท้องที่ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดี มีการให้เกียรติกันร่วมมือกันดีพัฒนาชุมชนร่วมกัน...”

(สมจัน สิมสาร. 5 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)



“...การแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วเป็นความต้องการของชุมชน เพื่อให้ความเดือดร้อนนั้นลดลง ทางเทศบาลก็แก้ไขเร็วอยู่ แต่บางอย่างก็ติดอยู่ที่งบประมาณและขั้นตอน น่าจะมีการยืดหยุ่นในขั้นตอนให้ใช้งบได้ง่ายขึ้น แต่ต้องถูกต้อง ประหยัด โปร่งใส เพื่อให้ช่วยชาวบ้านได้เร็วขึ้น ทางเทศบาลทำตามระเบียบจึงช้า แต่ก็ได้อยู่ทุกคนก็กลัวผิดระเบียบ ถึงจะทำตามขั้นตอนก็ให้รีบทำหน่อยละกัน จะได้ช่วยชาวบ้านได้เร็วขึ้น...”

(วงเวียน เรื่องอนันต์. 5 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ทางเทศบาลก็ถือว่ามีบริหารจัดการที่ดีอยู่ครับ มีการจัดให้มีการเข้าร่วมงาน ประเพณีต่าง ๆ ของชาวบ้าน ซึ่งผมคิดว่าคงมีส่วนทำให้เรื่องคุณธรรม จริยธรรม ดีขึ้น แต่ถ้าให้จริงจัง ๆ ทางเทศบาลควรมีการจัดให้มีการอบรมในด้านนี้เองก็จะดีอยู่ เพราะจะได้เข้าถึงชาวบ้านและชาวบ้านก็จะมองเห็นว่าเทศบาลให้ความสำคัญในเรื่องนี้ ไม่ใช่แค่ไปรวม...”

(วีรพงศ์ พลนาคุ. 15 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...เห็นเทศบาลอยู่กันแบบพี่น้อง บริหารงานแบบเป็นกันเองดี ทั้งในองค์กรและชุมชนก็ถือว่าอบอุ่นดี มีอะไรก็พูดคุยปรึกษาหารือกัน การเข้าใจกันก็จะสามารถแก้ไขได้ทุกอย่างไม่ว่าจะเรื่องใหญ่หรือเล็ก เพราะการบริหารบ้านเมืองมันละเอียดอ่อน ต้องเข้าใจ เข้าถึง จึงจะไม่บริหารผิดพลาด เกิดความโปร่งใสในการทำงาน ไม่กระทำความผิดในการบริหาร เพราะถ้าบริหารไปผิดพลาดแล้ว เสียทั้งเวลาทั้งงบประมาณ อีกทั้งเจ้าหน้าที่เทศบาลก็ต้องซื้อสัตย์ต่อเงินเดือนที่ได้รับด้วย โดยการไม่โกงเวลาทำงานเพราะเงินที่ได้เป็นภาษีของประชาชนทุกคน...”

(สงวน วรรณทอง. 3 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

ตาราง 7 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความโปร่งใส เป็นรายชื่อ ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ความคิดเห็นของประชาชน	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
11. เทศบาลมีระบบเอกสารที่เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้งานและตรวจสอบจากประชาชน	3.61	0.88	มาก
12. เทศบาลมีการตรวจสอบเรื่องฟ้องร้อง เพื่อดำเนินการลงโทษกับผู้ทุจริตหรือกระทำความผิดตามกระบวนการยุติธรรมที่มีประสิทธิภาพ	3.59	0.90	มาก
13. เทศบาลมีการจัดทำเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับให้บริการของส่วนราชการที่เข้าใจง่ายสะดวกในการติดต่อ	3.42	0.96	ปานกลาง
14. เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส อธิบายข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน	3.70	0.87	มาก
15. เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลทั้งภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอ	3.62	0.90	มาก
รวม	3.59	0.71	มาก



จากตาราง 7 พบว่า ประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความโปร่งใสของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายชื่อและรายด้านโดยทุกข้อ อยู่ในระดับมากยกเว้นข้อเทศบาลมีการจัดทำเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับให้บริการของส่วนราชการที่เข้าใจง่ายสะดวกในการติดต่ออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ 1. เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส อธิบายข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน ($\bar{X}=3.70$) 2. เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลทั้งภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X}=3.62$) 3. เทศบาลมีระบบเอกสารที่เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้งาน และตรวจสอบจากประชาชน ($\bar{X}=3.61$)

นอกจากนี้ได้มีการออกสัมภาษณ์เชิงคุณภาพเพื่อให้ได้รับรู้เชิงลึกจากผู้นำชุมชนท้องถิ่นในเขตเทศบาลซึ่งมีความเห็นว่า ทางเทศบาลมีความโปร่งใสที่ดี มีการร่วมมือในการจัดซื้อจัดจ้างโดยแต่งตั้งคณะกรรมการในชุมชนเข้าร่วมอยู่เสมอ ทั้งยังขอความคิดเห็นแลกเปลี่ยนในการบริหารจัดการในหลาย ๆ เรื่อง เพื่อความเข้าใจและโปร่งใส ยกตัวอย่าง เช่น ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 9 ให้สัมภาษณ์ว่า

“...ดีครับทางเทศบาลได้ให้ผู้นำชุมชนหรือผู้แทนในหมู่บ้านเข้าร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ/จัดจ้าง ของเทศบาล เพื่อตรวจสอบงานตั้งแต่ขั้นตอนการยื่นซองบราคาหรือประกวดราคาจนถึงการตรวจรับงานไม่ว่าจะเป็นงานก่อสร้างและงานอื่น ๆ มีการปรึกษาหารือกันอยู่ตลอด และได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกัน...”

(ลาน รังหอม. 10 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ผมเคยเป็นกรรมการในการใช้งบประมาณอยู่หลายอย่าง ทั้งการติดตามการร้องเรียนการใช้เสียงของชุมชน การขัดแย้งในการก่อสร้างสาธารณูปโภคต่าง ๆ ทางเทศบาลก็ให้ความสำคัญและชัดเจนในการแก้ไขพร้อมอธิบายให้เข้าใจ มีการอธิบายเรื่องเงินเบี้ยยังชีพต่าง ๆ อยู่เสมอ บางครั้งก็มีคนว่าเอาเงินคนแก่ไปใช้ เอาเงินเบี้ยคนพิการไปใช้ ทางเทศบาลก็ชี้แจงอยู่เสมอ และเชิญผู้นำท้องที่ร่วมจ่ายเบี้ยยังชีพด้วย ก็ถือว่าเปิดโอกาสให้ได้สัมผัสด้วยกัน มีการไต่ถามที่ใกล้ชิดเข้าใจมากขึ้น อยากให้มีจุดประสานงานที่ชัดเจนมากกว่านี้ จะได้รวดเร็วมากขึ้น ทั้งความเข้าใจและร้องทุกข์ อยากให้มีทุกหมู่บ้าน...”

(บุญโฮม รังระริน. 10 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...การบริหารจัดการของท้องถิ่น เป็นความต้องการของชาวบ้านโดยตรง แต่พอถามว่าถนนตรงนั้นบริเวณนั้นทำไมไม่ทำสักที ตรงโน้นทำไมไม่แก้ไข ได้รับคำตอบจากผู้บริหารว่างบประมาณไม่พอหรืออีกหน่อย พอเข้าไปเป็นกรรมการเปิดช่องก็เลยเข้าใจว่า ความต้องการมากกว่างบประมาณแต่ละปี แต่ผมก็ตั้งใจที่มีส่วนร่วมในการใช้งบประมาณ ทั้งการประชาคมโครงการและการร่วมเป็นผู้ตรวจสอบ ซึ่งผมไม่เคยคิดเลยว่าจะได้รับรู้รับทราบด้วย และมีส่วนแสดงความคิดเห็นได้มากขนาดนี้ อยากให้เปิดโอกาสให้ชาวบ้านได้เข้าร่วมมากกว่านี้ อยู่ครับ...”

(เมิน เหลือผล. 2 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)



“...ทุกปีเทศบาลจะมีการแจกปฏิทินปีใหม่อยู่นั้นก็จะมีรายการของรายรับรายจ่ายแต่ละด้าน ก็ถือว่าดีนะแต่อ่านไม่ค่อยเข้าใจ โครงการต่าง ๆ ชาวบ้านบางคนก็ไม่เข้าใจว่าทำกันยังไง ฉะนั้นเคยเป็นกรรมการกับเทศบาลอยู่เสมอในการสอบราคา ก็ถือว่าชัดเจนโปร่งใส แต่อยากให้เสริมการประชาสัมพันธ์ให้มาก ๆ ในการชี้แจงงบประมาณต่าง ๆ อยากให้มีการอธิบายให้ชัดเจนหลังจากที่ทำเทศบัญญัติแล้วเสร็จ โดยการเข้าร่วมการประชุมแต่ละหมู่หรือเป็นการอบรมชี้แจงเลยยิ่งดี...”

(สุปัญญา หาซิ่น. 8 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

ตาราง 8 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความรับผิดชอบต่อเป็นรายข้อ ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ความคิดเห็นของประชาชน	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
16. เทศบาลมีการกำหนดเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มีคำสั่งมอบหมายงานความรับผิดชอบแก่บุคลากรอย่างชัดเจน	3.70	0.91	มาก
17. บุคลากรในเทศบาลมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่ออำนาจ, หน้าที่ของตนเอง	3.87	0.93	มาก
18. ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดีรวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีด้วยการยกย่อง ส่งเสริมความประพฤติของบุคคลที่เป็นแบบอย่างในเรื่องความรับผิดชอบต่อที่ดี	3.79	0.97	มาก
19. เทศบาลมีการแก้ไข ปรับปรุง บำรุง ดัดแปลงซ่อมแซมได้ทันเวลาในเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ โดยมีการดำเนินการเพื่อลดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน	3.82	0.95	มาก
20. เทศบาลมีการติดตามและประเมินผลการทำงานของบุคลากรเทศบาลอย่างสม่ำเสมอเพื่อตรวจสอบผลงานให้เป็นไปตามมาตรฐาน	3.70	0.79	มาก
รวม	3.77	0.73	มาก

จากตาราง 8 พบว่าประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลด้านความรับผิดชอบต่อเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายข้อและรายด้านโดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ

1. บุคลากรในเทศบาลมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่ออำนาจ, หน้าที่ของตนเอง ($\bar{X}=3.87$)
2. เทศบาลมีการแก้ไข ปรับปรุง บำรุง ดัดแปลงซ่อมแซมได้ทันเวลาในเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ โดยมีการดำเนินการ ($\bar{X}=3.82$)
3. ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดีรวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีด้วยการยกย่อง ส่งเสริมความประพฤติของบุคคลที่เป็นแบบอย่างในเรื่องความรับผิดชอบต่อที่ดี ($\bar{X}=3.79$)



จากการออกสัมภาษณ์ในชุมชนเชิงคุณภาพพบว่า ทางเทศบาลได้ให้ความสำคัญกับชุมชนเป็นอย่างดี มีการแก้ไขปรับปรุงในสิ่งที่สร้างความเดือดร้อนให้กับชุมชน เช่น ปรับปรุงแก้ไขบ่อขยะ ซึ่งจะทำให้เกิดปัญหาด้านมลพิษกับสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ รวมถึงประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณใกล้เคียง และความเดือดร้อนอื่นที่เกิดขึ้นในชุมชน ไม่ว่าจะเป็นภัยหนาว ความแห้งแล้ง ภัยที่เกิดจากธรรมชาติ หรืออื่น ๆ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 10 ให้สัมภาษณ์ว่า

“...ทางเทศบาลได้ให้การดูแลเป็นอย่างดี จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในหลาย ๆ ด้าน แต่บางอย่างก็ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนไม่ได้เนื่องจากไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ซึ่งประชาชนในชุมชนก็เข้าใจทางเทศบาลดี”
(ภูษิต จิตจง. 5 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...หน้าที่ของเทศบาลถือว่าผู้บริหารกับผูปฏิบัติงานก็ถือว่ามีความรับผิดชอบดีอยู่ในส่วนมาก บางส่วนก็อาจจะไม่เข้าใจหน้าที่แต่ก็ส่วนน้อย การแก้ไขตามอำนาจหน้าที่ ผมอยากให้เทศบาลมีงบประมาณบริหารมากกว่านี้ เพื่อให้การแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนหรือส่งเสริมสนับสนุนจะได้คล่องตัวไม่ต้องทวงกันอยู่บ่อย ๆ อย่างบางหมู่บ้านก็ถามเรื่องถนนอยู่ทุกวัน ทางเทศบาลก็บอกว่างบยังไม่มา งบยังไม่พอ เป็นปัญหาที่ทุกคนอยากแก้ไขแต่คงเป็นเรื่องของส่วนกลาง ถ้ามีจริงก็อยากให้มีฝ่ายตรวจสอบของแต่ละชุมชนในการเฝ้าดูการบริหารงบให้ถูกต้อง ในหน้าที่รับผิดชอบ เช่น ความปลอดภัยในชุมชน ทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สิน ทั้งความสะอาดต่าง ๆ และมีการประเมินโดยชุมชนด้วยยิ่งดีครับ...”

(นิยม เขตบ้าน. 15 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ปกติแล้วหน้าที่ของเทศบาลกับท้องที่หรือกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน หรือผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน ฝ่ายต่าง ๆ ของผู้นำท้องที่ ล้วนแต่มีมากแตกต่างกันไป เทศบาลเป็นองค์กรที่มีความรับผิดชอบโดยตรงและเป็นกฎหมายด้วย หลายอย่างที่ชาวบ้านอยากให้ทำให้แต่ก็ผิดระเบียบเหล่านี้ อยากให้ระเบียบของเทศบาลเอื้อต่อความรับผิดชอบต่าง ๆ ของชาวบ้าน เช่น การดูแลทุกสุข บรรเทาความเดือดร้อน ตอนหน้าหนาวถ้าทางจังหวัดไม่ประกาศภัยหนาวก็ไม่สามารถแจกผ้าห่มกันหนาวได้ การช่วยเหลืออัคคีภัยก็ติดอยู่ที่งบประมาณที่มีจำกัด เทศบาลผมเชื่อว่าเขาอยากช่วยเหลือตามหน้าที่นะ แต่ติดขัดไปหมด เพราะเห็นเจ้าหน้าที่เขามาสำรวจแล้วก็บอกว่ารอกงบประมาณครับ ซึ่งที่จริงแล้วจะต้องแก้ไขอย่างเร่งด่วน ทุกวันนี้ก็ถือว่าท่านนายกเก่งนะครับหาวิธีช่วยเหลือได้เร็วขึ้น...”

(สุปัญญา หาชื่น. 8 กรกฎาคม 2557)



“...การใส่ใจของเทศบาลก็ถือว่าใช้ได้นะครับ เห็นชาวบ้านเดือดร้อนก็ให้เจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบมาช่วยผู้นำท้องที่เคลียร์ปัญหาในการร้องทุกข์ต่าง ๆ และหาวิธีป้องกันอยู่เสมอ ถ้าชาวบ้านแจ้งข่าวต่าง ๆ ให้ทางเทศบาลผมว่าน่าจะทำให้การแก้ไขเร็วขึ้นมาก น่าที่จะมีที่แจ้งเรื่องต่าง ๆ ที่บ้านผู้ใหญ่บ้านด้วยก็ดีครับ เพื่อความสะดวกของชุมชน ชาวบ้านจะได้เสนอแนะร้องเรียนเรื่องต่าง ๆ ได้เร็วและสะดวกขึ้น เพราะทุกวันนี้ปัญหาเรื่องยาเสพติดก็มากมาย การลักเล็กขโมยน้อยก็มากขึ้น ก็อยากให้ทางเทศบาลจัดให้มีการฝึกสอนฝีมือให้เด็กเยาวชนที่ว่างงานและเสี่ยงต่อการเสพยาได้มาฝึกอาชีพเพื่อจะได้มีประโยชน์ต่อสังคมต่อไป และอยากให้มีส่วนร่วมนักกีฬาที่สมบูรณ์และทั่วถึงทุกชุมชน...”

(บุญโฮม รั้งระรื่น. 10 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

ตาราง 9 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม เป็นรายชื่อ ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ความคิดเห็นของประชาชน	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
21. เทศบาลมีระบบการรับฟังเรื่องร้องเรียนจากประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลและดำเนินการแก้ไขปัญหาข้อร้องเรียนของประชาชน	3.66	0.89	มาก
22. เทศบาลมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่าง ๆ และมีการนำเอาความคิดเห็นของประชาชนไปประกอบการบริหารงาน	3.73	0.80	มาก
23. เทศบาลมีการออกกฎ ระเบียบ ข้อบังคับที่เอื้อต่อการสนับสนุนให้บุคลากรในองค์กรและประชาชนมีส่วนร่วมอย่างกว้างขวาง	3.66	0.86	มาก
24. ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลอย่างแท้จริง	3.68	0.81	มาก
25. เทศบาลมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทแก่ประชาชน สื่อมวลชนและสาธารณชนให้สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด	3.80	0.93	มาก
รวม	3.71	0.68	มาก

จากตาราง 9 พบว่า ประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความรับผิดชอบของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายชื่อและรายด้าน โดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก คือ 1. เทศบาล มีการให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาท แก่ประชาชน สื่อมวลชนและสาธารณชนให้สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด ($\bar{X} = 3.80$) 2. เทศบาล



มีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชน เกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่าง ๆ และมีการนำเอาความคิดเห็นของประชาชนไปประกอบการบริหารงาน ($\bar{X} = 3.73$) 3. ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลอย่างแท้จริง ($\bar{X} = 3.68$)

จากบทสัมภาษณ์เชิงคุณภาพได้พบว่า

“...ชุมชนได้เข้าร่วมกันในการวางแผนพัฒนาชุมชนของตนเองและในภาพรวมของเทศบาลอยู่เสมอ ในรูปแบบการเข้าประชุมเพื่อจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี, 5 ปี และประจำปีโดยได้ออกความคิดเห็นในการพัฒนาทุก ๆ ด้าน และยังได้ร่วมเป็นคณะกรรมการในหลาย ๆ ด้านในการพัฒนา ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 6 ได้ให้สัมภาษณ์ว่า ก็ดีใจที่ได้เข้าร่วมอยู่เสมอ และได้ให้ชาวบ้านได้โหวตความต้องการเองตามลำดับความสำคัญ ก็ถือได้ว่ามีารร่วมพัฒนาด้วยกัน แต่ติดที่งบประมาณไม่เพียงพอมีจำกัดเลยพัฒนาได้ช้า...”

(นิยม เขตบ้าน. 15 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ในการบริหารท้องถิ่น ในความเข้าใจของผม น่าจะตรงกับหน้าที่ของตัวเอง ที่เป็นประชาชนคนหนึ่งซึ่งต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลบ้านเมืองของตัวเอง โดยเฉพาะการจัดทำโครงการต่าง ๆ ที่ทางเทศบาลได้ออกประชาคมไถ่ถามชาวบ้านว่า ต้องการพัฒนาอะไรบ้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านโครงสร้างพื้นฐาน ความเป็นอยู่ และอาชีพ บางครั้งชาวบ้านก็ไม่วู้หรือคิดไม่ทันทางเทศบาลก็ให้ผู้นำท้องที่ หัวหน้าชุมชน รวบรวมไปส่งในภายหลัง เหล่านี้ก็ถือว่ามีารยึดหยุ่นในการพัฒนา ข้อระเบียบบังคับก็มีการประชุมพูดคุยกับส่วนที่เกี่ยวข้องอยู่เสมอ เพื่อให้เข้าใจ มีการพบปะสอบถามกันแบบชาวบ้านตามที่ตัวเองถนัดและตามความคุ้นเคยกับผู้บริหาร หรือพนักงานเทศบาล มีการแจ้งความเดือดร้อนในพื้นที่โดยไม่มีหนังสือ ถือว่าเป็นการร่วมมือกันดูแลบ้านเมือง ทางเทศบาลแก้ไขเร็วบ้านเข้าบ้างแล้วแต่สถานการณ์ ก็ยอมรับนะครบทุกงานเรียกหาแต่เทศบาลทั้งงานส่วนตัวทางบ้าน หรืองานส่วนรวม...”

(สังคม จิตจง. 2 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“เทศบาลให้ฉันเข้าร่วมเป็นกรรมการต่าง ๆ ในการจัดซื้อจัดจ้างอยู่เสมอ ก็ถือว่ามีความเอื้อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลงบประมาณก่อนหน้านั้นก็มีการประชาคมในการทำเทศบาลัญติและออกข้อบังคับในชุมชน ชาวบ้านก็ให้ความสนใจดีแนะนำเสนอความเดือดร้อนต่าง ๆ ความต้องการต่าง ๆ อย่างมากมาย แต่บางอย่างก็ไม่เข้าหลักข้อระเบียบแต่ก็ต้องบันทึกไว้เผื่อมีทางแก้ไข งานบุญงานประเพณีต่าง ๆ ทางเทศบาลก็ดำเนินการโดยให้ชาวบ้านชุมชนออกความคิดเห็นเอง โดยเทศบาลเป็นงบประมาณให้ ถ้าเป็นงานของชุมชนทางเทศบาลก็สนับสนุนทั้งเจ้าหน้าที่และงบประมาณมาช่วยด้วย ก็ถือว่าอบอุ่นดีมากค่ะ”

(นิมมล ท้าวสบาย. 5 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)



“...ทางเทศบาลก็ให้ความช่วยเหลือแก้ไขที่อยู่เสมอนะคะ ถ้าได้รับเรื่องแจ้งหรือเห็นปัญหาเอง บางครั้งก็เข้ามาสำรวจความคิดเห็นของชาวบ้านเพื่อนำไปแก้ไขและปรับปรุงอย่างเช่นโครงการต่าง ๆ ของชุมชน ทางเทศบาลก็จะมาประชาคมก่อนว่าโครงการไหนเดือดร้อนก่อนหลังตามลำดับ โดยให้ชาวบ้านโหวตกันเอง เพื่อให้ตรงกับความต้องการต่าง ๆ แต่ละชุมชนก็ยังให้นำเสนอโครงการอยู่ตลอดเพื่อการปรับปรุงให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ และยังให้เข้าไปเป็นกรรมการในด้านต่าง ๆ ด้วย ตั้งแต่การจัดทำแผน จนถึงการจัดซื้อจัดจ้างงานต่าง ๆ ถือว่าได้เข้าไปทำหลายอย่างจนเหมือนเจ้าหน้าที่เทศบาลเลยคะ...”

(อุไรวรรณ ภูติ. 20 กรกฎาคม 2557)

ตาราง 10 ความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักความคุ้มค่า เป็นรายชื่อของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ความคิดเห็นของประชาชน	\bar{X}	S.D	ระดับความคิดเห็น
21. เทศบาลจัดบริการสาธารณะ ที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการอย่างทั่วถึง	3.60	0.81	มาก
22. เทศบาลใช้ทรัพยากรอย่างประหยัดมีประสิทธิภาพ และให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชน	3.58	0.87	มาก
23. เทศบาลมีการกำหนดนโยบาย แผน วิสัยทัศน์ พันธกิจและเป้าหมายที่เน้นผลงานด้านบริการ ทำให้มีการแข่งขันในหน่วยงานจนเกิดความคุ้มค่า	3.51	0.90	มาก
24. เทศบาลมีการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า	3.66	0.87	มาก
25. เทศบาลจัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน	3.71	0.83	มาก
รวม	3.61	0.68	มาก

จากตาราง 10 พบว่าประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายชื่อและรายด้านโดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.61$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1. เทศบาลจัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน ($\bar{X} = 3.71$) 2. เทศบาลมีการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.66$) 3. เทศบาลจัดบริการสาธารณะที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.60$)

จากการลงสัมภาษณ์เชิงคุณภาพตามชุมชนต่าง ๆ ถือได้ว่า การบริหารจัดการของเทศบาลมีความคุ้มค่ามาก เช่น การนำเอาสิ่งของที่ใช้งานไม่ได้มาตัดแปลงให้ใช้งานได้ ราคาก่อสร้างที่ไม่ค่อยสูงเหมือนที่อื่น ปรับปรุงใช้ประโยชน์ในสิ่งที่มีอยู่ได้ดี เช่น จากบทสัมภาษณ์ของ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 7 บอกว่า



“...เทศบาลนิลลดาเนาะมีการเอาของใช้ที่ชำรุดมาซ่อมใช้ เช่น เต็น โต๊ะ เก้าอี้ ไม่ต้องซื้อใหม่ให้เสียงบประมาณมาก เครื่องออกกำลังกายเขาซื้อได้ 2 อย่าง แต่เทศบาลของเราซื้อได้ 5 อย่าง เป็นการประหยัดงบประมาณและคุ้มค่า...”

(ฐิติรัตน์ บุญแสน. 20 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...การบริการของเทศบาล ผมคิดว่าเขาเก่งนะ ใช้คนคุ้มค่า ผมเคยถามท่านนายกเทศมนตรีว่า คนงานเรามีกี่คน ท่านนายกฯ บอกว่า จ้างบหลายน้อยคนแต่คุ้มค่าด้วยความมีฝีมือ มีน้ำใจของพนักงานเลยไม่ต้องจ้างหลาย แต่งานต้องบ่เสียหาย บริการได้คือเก่า และดีกว่าเก่า อย่างรถสำนักงานผู้บริหารเทศบาลที่นี้ไม่ค่อยใช้เลยไม่ต้องใช้หรือรถส่วนกลางเองบ่ไว้พัฒนาแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนดีกว่า ผมได้ยื่นแล้วชื่นใจกับผู้บริหารบ้านเมืองของผมมาก สังเกตได้ว่าสิ่งไหนที่เกิดประโยชน์ทางเทศบาลจะมุ่งเน้นมากขึ้น และปรับปรุงให้สอดคล้องกับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน เช่น การสนับสนุนด้านการเกษตร ซึ่งเป็นหลักใหญ่ที่พื้นที่นี้มีและเป็นเส้นเลือดหลักของชุมชน มีการจัดสร้างถนน สะพานเพื่อการเกษตร เกิดการประหยัดพลังงาน ให้ความรู้กับการใช้ชีวิตของผู้สูงอายุ ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุเรียกหาแต่เทศบาล ในทุกเรื่องและการที่ให้ลูกหลานมาทำงานที่เทศบาลก็ทำให้ประหยัดงบประมาณ ค่าตอบแทน ค่าเช่าบ้าน เสริมสร้างเศรษฐกิจไปในตัว ผมว่าเทศบาลประหยัดแล้วต้องเน้นคุณภาพให้มากด้วย อย่าลืมนะใช้ประหยัดอย่างเดียวชาวบ้านเดือดร้อน...”

(บุญทัย กลีบรัง. 8 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ทางเทศบาลมีความเป็นกันเองกับผู้นำชุมชนและชุมชนจึงถือได้ว่าเป็นการพัฒนาแบบร่วมด้วยช่วยกัน ไม่ว่าจะเป็งานประเพณีของทางหมู่บ้าน ทางเทศบาลก็จะหาวิธีช่วยเหลือเพื่อให้เกิดความประหยัดคุ้มค่า โดยเอาเครื่องมือที่มีอุปกรณ์ที่มีอยู่มาช่วย โดยชาวบ้านก็ไม่ต้องเช่าให้เสียเงินเพิ่ม มีการประสานงานเรื่องติดต่อราชการให้ เช่น ที่ดิน หรือไฟฟ้า โดยการติดต่อให้เข้ามาดูแลชาวบ้านก็ประหยัดค่าใช้จ่ายไปอีกทางหนึ่ง ส่วนทางชุมชนก็มีแนวทางช่วยในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้วยการออกแรงในการพัฒนาต่าง ๆ โดยไม่ต้องจ่ายเงิน แต่ทางเทศบาลต้องซื้ออุปกรณ์มาเอง เช่น การทำสนามกีฬาของหมู่ 6 ของผม ทางเทศบาลซื้ออุปกรณ์ปูนซีเมนต์มา ผมก็ให้ชาวบ้านเขาทำเองจนแล้วเสร็จ ทุกวันนี้ก็ใช้เล่นกีฬากันอย่างสะดวกสบายมาตรฐานเหมือนกัน ประหยัดคุ้มค่ากว่ากัน แนวคิดนี้ผมคิดว่า เป็นสิ่งที่ดีครับ...”

(นิยม เขตบ้าน. 15 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)

“...ผมเห็นเทศบาลจัดหางบประมาณตามที่ได้เข้าร่วม มีการคำนวณถึงความคุ้มค่าอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการทำโครงสร้างพื้นฐานก็ดีเรื่องสุขภาพก็ดี มีการวางแผนและท่านนายกก็จะถามก่อนว่าอันเดิมเรามีไหมถ้ามีพอซ่อมได้ก็ซ่อมใช้ก่อน ซึ่งเป็นสิ่งที่ผมภูมิใจเพราะหออระจ่ายข่าวของผมนั้นมีการให้ทางเทศบาลได้ช่วยเหลือซ่อมแซมจนทุกวันนี้ ในด้านการบริหารบุคคลเทศบาลใช้คนไม่มากแต่ผมว่าเขาทำงานได้ดีนะครับ ถ้าเปรียบเทียบกับเทศบาลที่มีคนมาก ๆ แล้วแต่บางคนก็ไม่สนใจเท่าไร แต่ก็เป็นส่วนน้อย ก็ภูมิใจครับที่อยู่เทศบาลนี้...”

(สมจัน สิมสาร. 5 กรกฎาคม 2557 : สัมภาษณ์)



ตาราง 11 ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านหลักนิติธรรม		
1.1 เทศบาลยังเข้าไม่ถึงชุมชนบางจุดในการทำเทศบัญญัติหรือการประชุม	8	10.39
1.2 ข้อบังคับของเทศบาลมีผลกระทบกับบางจุดหรือบางพื้นที่ของเทศบาล	5	6.49
1.3 ชุมชนบางแห่งยังขาดความรู้ด้านกฎหมายหรือข้อบังคับ	3	3.90
2. ด้านหลักคุณธรรม		
2.1 ชุมชนในเทศบาลมีการตื่นตัวในการประกอบอาชีพจึงขาดความเอาใจใส่ในด้านการมีส่วนร่วม	7	9.09
2.2 บุคลากรของเทศบาลบางคนยังขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่	6	7.79
2.3 เทศบาลยังดูแลไม่ครบถ้วนในเชิงลึกของชุมชน	5	6.49
3. ด้านหลักความโปร่งใส		
3.1 การประชาสัมพันธ์ของเทศบาลยังเข้าไม่ถึงครบถ้วนในบางจุด เพราะสถานที่ไม่เอื้ออำนวย	5	6.49
3.2 ชุมชนเข้าไม่ถึงเอกสารของเทศบาลเพราะไม่กระจายลงชุมชนตามสถานที่ที่ชุมชนจัดไว้	3	3.90
3.3 ประชาชนบางกลุ่มยังขาดความเข้าใจว่าเทศบาลมีหน้าที่อะไรบ้าง เพราะอาจจะไม่สนใจเอง	2	2.60
4. ด้านหลักความรับผิดชอบ		
4.1 บุคลากรกับชุมชนบางกลุ่มในเทศบาลยังไม่เข้าใจในหน้าที่ของกันและกัน	7	9.09
4.2 การแก้ไข ปรับปรุง บำรุง ดัดแปลงซ่อมแซม ในบางจุดของชุมชนล่าช้าเพราะสภาพปัญหา งบประมาณและระเบียบ, หนังสือสั่งการต่าง ๆ	4	5.19
4.3 การแจ้งปัญหาความเดือดร้อนยังไม่เข้าถึงผู้บังคับบัญชาได้เร็ว เป็นการแจ้งด้วยคำพูดแทนหนังสือ	3	3.90



ตาราง 11 (ต่อ)

ปัญหาและอุปสรรค	ความถี่	ร้อยละ
5. ด้านหลักการมีส่วนร่วม		
5.1 กิจกรรมของเทศบาลชุมชนบางกลุ่มจะไม่ได้เข้าร่วมเพราะขาดการประสานงานและขาดความเข้าใจกับเทศบาล	5	6.49
5.2 การจัดทำโครงการของเทศบาลมีบางโครงการไม่ได้แก้ไขปัญหาของส่วนรวม เพราะการประชาคมที่ไม่มีความละเอียดในเนื้อหา	3	3.90
5.3 ประชาชนส่วนหนึ่งยังขาดความรู้ความเข้าใจในการตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาล	2	2.60
6. ด้านหลักความคุ้มค่า		
6.1 โครงการก่อสร้างของเทศบาลบางโครงการไม่ค่อยได้มาตรฐานชำรุดเร็ว	4	5.19
6.2 การดูแล ตรวจจับงานโครงการก่อสร้างไม่ค่อยเคร่งครัดเท่าที่ควร	3	3.90
6.3 พื้นที่สาธารณะบางแห่งไม่ค่อยเกิดประโยชน์ ไม่สะดวกไกลชุมชน	2	2.60
รวม	77	100.0

จากตาราง 11 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ จากมากไปน้อย 5 อันดับ ดังนี้

1. เทศบาลยังเข้าไม่ถึงชุมชนบางจุดในการทำเทศบัญญัติหรือการประชาคม (ร้อยละ 10.39)
2. ชุมชนในเทศบาลมีการตื่นตัวในการระดมความคิดเห็นและความเอาใจใส่ในด้านการมีส่วนร่วม (ร้อยละ 9.09)
3. บุคลากรของเทศบาลบางคนยังขาดจิตสำนึกในการปฏิบัติหน้าที่ (ร้อยละ 7.79)
4. การประชาสัมพันธ์ของเทศบาลยังเข้าไม่ถึงครบถ้วนในบางจุด เพราะสถานที่ไม่เอื้ออำนวย (ร้อยละ 6.49)
5. การแก้ไข ปรับปรุง บำรุง คัดแปลงซ่อมแซม ในบางจุดของชุมชนล่าช้าเพราะสภาพปัญหา งบประมาณและระเบียบ, หนังสือสั่งการต่าง ๆ (ร้อยละ 5.19)



ตาราง 12 ข้อเสนอแนะของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล
ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1. ด้านหลักนิติธรรม		
1.1 เทศบาลจัดทำเทศบัญญัติที่ถูกต้องเป็นธรรม	13	6.22
1.2 เทศบาลมีอิสระในการจัดทำเทศบัญญัติตามกฎหมาย	11	5.26
1.3 เทศบาลมีการประชาพิจารณ์เกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน	8	3.83
2. ด้านหลักคุณธรรม		
2.1 เทศบาลมีการณรงค์และสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมเพื่อการบริหารจัดการและปฏิบัติงานที่ดี	15	7.17
2.2 เทศบาลมีการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรม และศีลธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน	10	4.79
2.3 การร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลมีปริมาณลดลง	7	3.35
3. ด้านหลักความโปร่งใส		
3.1 เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส อธิบายข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน	17	8.13
3.2 เทศบาลมีระบบเอกสารที่เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้งานและตรวจสอบจากประชาชน	14	6.69
3.3 เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลทั้งภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอ	13	6.22
4. ด้านหลักความรับผิดชอบ		
4.1 บุคลากรในเทศบาลมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่ออำนาจ, หน้าที่ของตนเอง	14	6.69
4.2 เทศบาลมีการแก้ไข ปรับปรุง บำรุง ดัดแปลงซ่อมแซมได้ทันเวลา ในเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ โดยมีการดำเนินการเพื่อลดอันตรายต่อชีวิตและทรัพย์สิน	13	6.22
4.3 ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดีรวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีด้วยการยกย่อง ส่งเสริมความประพฤติกองบุคคลที่เป็นแบบอย่างในเรื่องความรับผิดชอบต่อหน้าที่	12	5.74



ตาราง 12 (ต่อ)

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
5. ด้านหลักการมีส่วนร่วม		
5.1 เทศบาลมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทแก่ประชาชน สื่อมวลชนและสาธารณชนให้สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด	16	7.65
5.2 เทศบาลมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่าง ๆ และมีการนำเอาความคิดเห็นของประชาชนไปประกอบการบริหารงาน	13	6.23
5.3 ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลอย่างแท้จริง	10	4.79
6. ด้านหลักความคุ้มค่า		
6.1 เทศบาลจัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน	9	4.31
6.2 เทศบาลมีการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับเพื่อให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า	8	3.83
6.3 เทศบาลจัดบริการสาธารณะ ที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการอย่างทั่วถึง	6	2.88
รวม	209	100.0

จากตาราง 12 พบว่า ประชาชนมีความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ จากมากไปน้อย 5 อันดับ ดังนี้

1. เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส อธิบายข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน (ร้อยละ 8.13)
2. เทศบาลมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทแก่ประชาชน สื่อมวลชนและสาธารณชนให้สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด (ร้อยละ 7.65)
3. เทศบาลมีการณรงค์และสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมเพื่อการบริหารจัดการและปฏิบัติงานที่ดี (ร้อยละ 7.65)
4. บุคลากรในเทศบาลมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่ออำนาจ, หน้าที่ของตนเอง (ร้อยละ 7.17)
5. เทศบาลมีระบบเอกสารที่เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้งานและตรวจสอบจากประชาชน (ร้อยละ 6.69)



จากการสัมภาษณ์ผู้นำท้องที่ ผู้ให้สัมภาษณ์ได้ให้ความเห็นว่า

1. “ทุกวันนี้ต้องดูแลชาวบ้านอยู่หลายด้าน โดยเฉพาะความเหลื่อมล้ำของสังคม สิทธิมนุษยชน ที่ทุกคนต้องพึงมีพึงได้ตามกฎหมาย หรือตามระเบียบที่ตั้งไว้ก็ดี ซึ่งผู้นำท้องที่ท้องถิ่นหรือชุมชนเองจะต้องช่วยกันดูแลกันอยู่เสมอ ปัจจุบันก็ถือว่าดีอยู่” เป็นความคิดเห็นของกำนันตำบลนาคูซึ่งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลนาคู ได้ร่วมกันดูแลประชาชนด้วยกันเสมอ
2. “สืบเนื่องจากการจัดทำเทศบัญญัติทางเทศบาลก็ได้มีการประชาพิจารณ์ในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ถูกต้องกับบริบท การจัดทำข้อบังคับ ระเบียบต่าง ๆ ก็มีการแลกเปลี่ยนกับชุมชนอยู่ทุกครั้ง ซึ่งสามารถที่จะนำไปปฏิบัติได้ ผมก็เคยเข้าร่วมประชุม เจ้าหน้าที่ สมาชิกสภาเทศบาล ก็ร่วมประชุมด้วยกัน แลกเปลี่ยนความคิดเห็นอยู่เสมอเกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ เพราะผมเห็นเขามาประชุมที่หมู่บ้านทุกปี เพื่อหาความเหมาะสมกับชุมชนตัวเอง”
3. “ข้อบังคับต่าง ๆ บางครั้งก็ตรงกับความต้องการอยู่ แต่บางครั้งก็ไม่เข้าใจเพราะประชาชนบางคนก็ไม่ค่อยได้ไปประชุมที่ไหนอยู่แต่ในไร่นา จึงอยากให้มีการประชาสัมพันธ์ในการประชาคมที่ดี การสื่อสารที่ดีให้มากกว่านี้ และชัดเจนมากยิ่งขึ้นด้วย”
4. “การแก้ไขปัญหาที่รวดเร็วเป็นความต้องการของชุมชน เพื่อให้ความเดือดร้อนนั้นลดลง ทางเทศบาลก็แก้ไขเร็วอยู่ แต่บางอย่างก็ติดอยู่ที่งบประมาณและขั้นตอน น่าจะมีการยืดหยุ่นในขั้นตอนให้ใช้งบได้ง่ายขึ้น แต่ต้องถูกต้อง ประหยัด โปร่งใส เพื่อให้ช่วยชาวบ้านได้เร็วขึ้น ทางเทศบาลทำตามระเบียบจิงช้า แต่ก็ดีอยู่ทุกคนก็กลัวผิดระเบียบ ถึงจะทำตามขั้นตอนก็ให้รีบทำหน่อยละกัน จะได้ช่วยชาวบ้านได้เร็วขึ้น”
5. “ทางเทศบาลได้ให้การช่วยเหลือเป็นอย่างดี มีความเป็นกันเองดี ปรีกษาหรือได้แต่ก็มีเจ้าหน้าที่บางคนประพฤติปฏิบัติตัวแบ่งเป็นเจ้านาย ออกอาการแบ่งชั้นกับชาวบ้าน ถือว่าใช้ไม่ได้ ความปรับปรุง แต่ก็เป็นส่วนน้อย นับได้ว่าการบริหารงานของเทศบาลร่วมกับท้องที่ถือว่าอยู่ในเกณฑ์ที่ดีมีการให้เกียรติกันร่วมมือกันดีพัฒนาชุมชนร่วมกัน”
6. “เห็นเทศบาลอยู่กันแบบพี่น้อง บริหารงานแบบเป็นกันเองดี ทั้งในองค์กรและชุมชนก็ถือว่าอบอุ่นดี มีอะไรก็พูดคุยปรึกษาหารือกัน การเข้าใจกันก็จะสามารถแก้ไขได้ทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเรื่องใหญ่หรือเล็ก เพราะการบริหารบ้านเมืองมันละเอียดอ่อน ต้องเข้าใจ เข้าถึง จึงจะไม่บริหารผิดพลาดเกิดความโปร่งใสในการทำงาน ไม่กระทำความผิดในการบริหาร เพราะถ้าบริหารไปผิดพลาดแล้ว เสียทั้งเวลา ทั้งงบประมาณ อีกทั้งเจ้าหน้าที่เทศบาลก็ต้องซื้อสัตย์ต่อเงินเดือนที่ได้รับด้วย โดยการไม่โกงเวลาทำงานเพราะเงินที่ได้เป็นภาษีของประชาชนทุกคน”
7. “ดีครับทางเทศบาลได้ให้ผู้นำชุมชนหรือผู้แทนในหมู่บ้านเข้าร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อ/จัดจ้าง ของเทศบาล เพื่อตรวจสอบงานตั้งแต่ขั้นตอนการยื่นซองสอบราคาหรือประกวดราคาจนถึงการตรวจรับงานไม่ว่าจะเป็นงานก่อสร้างและงานอื่น ๆ มีการปรึกษาหารือกันอยู่ตลอด” เป็นความคิดเห็นในบางส่วนที่ยกมาถือว่าได้รับรู้รับทราบในการบริหารจัดการอยู่เสมอและได้แสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ร่วมกัน
8. “ทางเทศบาลได้ให้การดูแลเป็นอย่างดี จัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนในหลาย ๆ ด้าน แต่บางอย่างก็ดำเนินการตามความต้องการของประชาชนไม่ได้เนื่องจากไม่ถูกต้องตามระเบียบของทางราชการ ซึ่งประชาชนในชุมชนก็เข้าใจทางเทศบาลดี”



9. “ก็ตั้งใจที่ได้เข้าร่วมอยู่เสมอ และได้ให้ชาวบ้านได้โหวตความต้องการเองตามลำดับความสำคัญ ก็ถือได้ว่าการร่วมพัฒนาด้วยกัน แต่ติดที่งบประมาณไม่เพียงพอมีจำกัดเลยพัฒนาได้ช้า” เป็นความคิดเห็นที่ชุมชนมีต่อเทศบาลที่เป็นองค์กรที่จะต้องประสานกันอยู่เสมอ

10. “เทศบาลให้ฉันเข้าร่วมเป็นกรรมการต่าง ๆ ในการจัดซื้อจัดจ้างอยู่เสมอ ก็ถือว่ามี ความเอื้อให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลงบประมาณก่อนหน้านั้นก็มีการประชาคมในการทำเทศบัญญัติ และออกข้อบังคับในชุมชน ชาวบ้านก็ให้ความสนใจดีแนะนำเสนอความเดือดร้อนต่าง ๆ ความต้องการต่าง ๆ อย่างมากมาย แต่บางอย่างก็ไม่เข้าหลักข้อระเบียบแต่ก็ต้องบันทึกไว้เพื่อมีทางแก้ไข งานบุญงาน ประเพณีต่าง ๆ ทางเทศบาลก็ดำเนินการโดยให้ชาวบ้านชุมชนออกความคิดเห็นเอง โดยเทศบาลเป็น งบประมาณให้ ถ้าเป็นงานของชุมชนทางเทศบาลก็สนับสนุนทั้งเจ้าหน้าที่และงบประมาณมาช่วยด้วย ก็ถือว่าอบอุ่นดีมากค่ะ”



บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในพื้นที่ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล และนำมาสรุปผล อภิปรายตามความมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการเพิ่มระดับการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์

สรุปผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของประชาชนในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลนาาคู เขตอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 53.40) มีอายุอยู่ในช่วง 18-25 ปี (ร้อยละ 27.80) รองลงมาคืออายุ 26-35 ปี (ร้อยละ 25.90) มีระดับการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา (ร้อยละ 45.80) รองลงมาคือระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 31.90)
2. ความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1. ด้านหลักความรับผิดชอบ 2. ด้านหลักการมีส่วนร่วม 3. ด้านหลักนิติธรรม เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า
 - 2.1 ด้านหลักนิติธรรม
ประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรมของเทศบาลตำบลนาาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายข้อและรายด้านอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1. เทศบาลจัดทำเทศบัญญัติที่ถูกต้องเป็นธรรม 2. เทศบาลมีอิสระในการจัดทำเทศบัญญัติตามกฎหมาย 3. เทศบาลมีการประชาพิจารณ์



เกี่ยวกับข้อบังคับต่าง ๆ ที่จะมีผลบังคับใช้กับชุมชน ประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน ดังนี้

- 1) มีความเสมอภาคและใช้ระเบียบอย่างเท่าเทียมกันพอสมควรมีความยุติธรรมในชุมชนที่ชัดเจนดี
- 2) ชุมชนอยากให้มีส่วนรับเรื่องเกี่ยวกับกฎหมาย อยากรให้ออกไปแนะนำความรู้ด้านกฎหมาย ข้อระเบียบต่าง ๆ ให้ครบทุกชุมชน

2.2 ด้านหลักคุณธรรม

ประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักคุณธรรมของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายชื่อและรายด้านโดยทุกข้ออยู่ในระดับมากยกเว้นข้อพนักงานเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลและคณะผู้บริหารเทศบาลลดจากการกระทำผิดอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1. เทศบาลมีการณรงค์และสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมเพื่อการบริหารจัดการและปฏิบัติงานที่ดี 2. เทศบาลมีการพัฒนาบุคลากรให้มีจิตสำนึกด้านคุณธรรม จริยธรรมและศีลธรรม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ประชาชน 3. การร้องเรียนหรือร้องทุกข์เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลมีปริมาณลดลง ประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน ดังนี้

- 1) มีความสม่ำเสมอในการดำเนินการพอสมควร
- 2) เจ้าหน้าที่บางคนปฏิบัติตนไม่ค่อยให้เกียรติประชาชนเท่าที่ควรเสมือนชาวบ้านเป็นผู้ได้บังคับบัญชา ในเรื่องการบริการประชาชนไม่ค่อยเต็มใจบริการ

2.3 ด้านหลักความโปร่งใส

ประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความโปร่งใสของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายชื่อและรายด้านโดยทุกข้ออยู่ในระดับมากยกเว้นข้อเทศบาลมีการจัดทำเอกสาร คู่มือเกี่ยวกับให้บริการของส่วนราชการที่เข้าใจง่าย สะดวกในการติดต่ออยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ

- 1) เทศบาลมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส อธิบายข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน
- 2) เทศบาลมีการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานของเทศบาลทั้งภายในและภายนอกอย่างสม่ำเสมอ
- 3) เทศบาลมีระบบเอกสารที่เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้งานและตรวจสอบจากประชาชน ประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน ดังนี้

- 3.1) มีการตรวจสอบได้ ตามเนื้องานในด้านต่าง ๆ โดยการมีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง มีเอกสารให้ตรวจสอบ
- 3.2) มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการหรือความต้องการของชุมชน โดยที่ไม่มีการแจ้งหรือประชุมหารือก่อนการเปลี่ยนแปลงแก้ไข เช่น การจัดซื้อจัดจ้างอุปกรณ์กีฬาให้กับชุมชน



2.4 ด้านหลักการมีส่วนร่วม

ประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ด้านความรับผิดชอบต่อเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายชื่อและรายด้านโดยทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1. เทศบาลมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาท แก่ประชาชน สื่อมวลชนและสาธารณชนให้สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด 2. เทศบาลมีการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการริเริ่มโครงการต่าง ๆ และมีการนำเอาความคิดเห็นของประชาชนไปประกอบการบริหารงาน 3.ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการบริหารงานของเทศบาลอย่างแท้จริง ประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน ดังนี้

- 1) ชุมชนมีส่วนร่วมวางแผนพัฒนาในทุก ๆ ด้าน โดยการร่วมจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี 5 ปี ตามลำดับ
- 2) ในทางกลับกันชุมชนไม่ได้รับความร่วมมือจากบุคลากรในเทศบาลเท่าที่ควร เช่น งานประเพณีประจำปีของท้องถิ่น ซึ่งท้องถิ่นได้อนุรักษ์สืบทอดและถือปฏิบัติกันมา บุคลากรท้องถิ่นไม่ได้เข้าไปมีส่วนร่วมคิดหรือทำเท่าที่ควร

2.5 ด้านหลักความรับผิดชอบต่อ

ประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลด้านความรับผิดชอบต่อเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายชื่อและรายด้านโดยทุกข้ออยู่ในระดับมากโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1. บุคลากรในเทศบาลมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่ออำนาจ, หน้าที่ของตนเอง 2. เทศบาลมีการแก้ไข ปรับปรุง บำรุง ตัดแปลงซ่อมแซมได้ทันเวลาในเรื่องร้องเรียน/ร้องทุกข์ โดยมีการดำเนินการ 3. ผู้บังคับบัญชาเป็นแบบอย่างที่ดีรวมทั้งการสร้างแบบอย่างที่ดีด้วยการยกย่อง ส่งเสริมความประพฤติของบุคคลที่เป็นแบบอย่างในเรื่องความรับผิดชอบต่อที่ ประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน ดังนี้

- 1) มีความรับผิดชอบต่อชุมชนดี ตามอำนาจหน้าที่ บางเรื่องก็ล่าช้าเพราะอ้างว่าขัดกับข้อระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ ที่กำหนดไว้
- 2) ด้านงบประมาณที่นำมาพัฒนาชุมชนไม่ตรงกับความต้องการและไม่เพียงพอต่อความเดือดร้อนของชุมชนซึ่งขัดกับข้อระเบียบ กฎหมายต่าง ๆ

2.6 ด้านหลักความคุ้มค่า

ประชาชนเห็นว่ามีความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความคุ้มค่าของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ รายชื่อและรายด้านโดยทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.61$) โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรกคือ 1. เทศบาลจัดสรรงบประมาณตามผลสัมฤทธิ์ของงาน ($\bar{X}=3.71$) 2. เทศบาลมีการปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้สอดคล้องกับหลักความคุ้มค่า ($\bar{X}=3.66$) 3. เทศบาลจัดบริการสาธารณะ ที่สามารถสร้างความพึงพอใจให้แก่ประชาชนผู้รับบริการอย่างทั่วถึง ($\bar{X}=3.60$) ประเด็นสำคัญจากการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชนและตัวแทนชุมชน ดังนี้



1) มีความรอบคอบในการในการใช้งบประมาณดี ตรงกับความต้องการของชุมชนในบางเรื่องเท่านั้น แต่งบประมาณยังไม่เพียงพอในส่วนที่จำเป็นต้องแก้ไขในรายละเอียดที่จำเป็น โดยเฉพาะการซื้ออุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์กีฬาที่สั่งอย่างได้อย่าง ซึ่งไม่ถูกต้องกับการใช้งบประมาณ เพราะได้ของที่ไม่มีคุณภาพออกไปให้ชุมชน

2) มีการใช้จ่ายงบประมาณในการจัดทำโครงการฝึกอบรมต่าง ๆ ไม่ค่อยเกิดผลสัมฤทธิ์ ไม่ติดตามและไม่ประเมินผลให้ชุมชนได้รับทราบ

อภิปรายผล

จากการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลในพื้นที่ อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้ศึกษาได้แบ่งเนื้อหาการอภิปรายจากการแปลผลของระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู โดยรวมและรายด้าน และการเปรียบเทียบประชาชนในเขตอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์บางประการต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อายุ และระดับการศึกษา ระดับการศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ความคิดเห็นในการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและรายด้านทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับ อภิชาติ โชติชัชวาลย์กุล (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษาเขตอำเภอนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก

สรุปท้ายบท งานวิจัยหลาย ๆ แห่งที่ได้ศึกษาแล้วเบื้องต้นเป็นประโยชน์อย่างมากในการนำไปพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของแต่ละท้องถิ่น ส่วนมากจะมุ่งเน้นศึกษาเรื่อง ความเข้าใจในการใช้หลักบริหาร ส่วนงานวิจัยในเรื่องนี้ จะมุ่งเน้นทางด้านการวิเคราะห์ปัญหา การนำไปแก้ไข การริเริ่มสร้าง สรรค์พัฒนาแบบใหม่ โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีการประเมินผลอย่างมีคุณภาพตามตัวชี้วัดที่กำหนดไว้แล้ว นำไปแก้ไขปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลสูงสุด สร้างความเข้าใจใจหลักการบริหารงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจในหลักการ บริหารงาน มีแต่ความต้องการ แต่เพียงอย่างเดียว ไม่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานที่ดีและมีประสิทธิภาพงานวิจัยนี้จะนำไปสู่การบริหารจัดการท้องถิ่น โดยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบริหารจัดการไปพร้อมกับตัวแทนที่เขาเลือกเข้ามา ซึ่งเป็นผู้บริหารสูงสุดในองค์กรที่สำคัญนี้ มีการร่วมคิด ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผิดชอบ จึงจะนำไปสู่ความสามัคคีในชุมชน และความเข้าใจในการบริหารงานต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระปิยวัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต) (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรและประชาชนที่มีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนประชาชน พบว่า ประชาชน



มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่ พบว่า บุคลากรและประชาชน มีความคิดเห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ โดยภาพรวมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า หลักความรับผิดชอบมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน, หลักคุณธรรมและหลักความโปร่งใสมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนหลักนิติธรรม, หลักการมีส่วนร่วม และหลักความคุ้มค่า พบว่าบุคลากรและประชาชนมีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และงานวิจัยนี้แตกต่าง จตุพร ผ่องสุข (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการศึกษาค้นคว้าปรากฏดังนี้

1. ประชาชนโดยรวมและจำแนกตามระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง โดยรวมและรายได้อยู่ในระดับปานกลาง

2. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล มีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล พบว่า การบริหารงบประมาณไม่โปร่งใส การแก้ไขปัญหาไม่ทันกับความต้องการของประชาชน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 เทศบาลควรมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างโปร่งใส อธิบายข้อสงสัยได้เข้าใจชัดเจน สะดวกต่อการเข้าถึงข้อมูลได้ง่ายและมากยิ่งขึ้น

1.2 เทศบาลควรมีการให้ความรู้ ความเข้าใจในบทบาทแก่ประชาชน สื่อมวลชนและสาธารณชนให้สามารถมีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่และเกิดประโยชน์สูงสุด โดยการออกประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอ ทั้งในด้านพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนและวารสารเผยแพร่

1.3 เทศบาลควรมีการณรงค์และสนับสนุนให้ใช้หลักคุณธรรมเพื่อการบริหารจัดการและปฏิบัติงานที่ดี โดยการจัดอบรมปฏิบัติสร้างจิตสำนึกในสำนักงานและชุมชนในเทศบาลให้มากขึ้นอีก เพื่อจะได้ช่วยให้เกิดความเข้มแข็งขึ้น บริบทของคุณธรรมในสังคมปัจจุบัน

1.4 บุคลากรในเทศบาลควรมีจิตสำนึกในความรับผิดชอบต่ออำนาจ, หน้าที่ของตนเอง ใส่ใจในหน้าที่อย่างเต็มที่ เสียสละเวลา เสริมสร้างความรู้ให้มากขึ้น ใส่ใจดูแลประชาชนเสมือนกับญาติตัวเองอยู่เสมอ ให้ความห่วงใยกับทุกบริบทของเทศบาล ดูแลให้ความสะดวกและพร้อมอยู่เสมอ ทั้งโครงสร้างพื้นฐาน สุขภาพ และสาธารณสุขโรคต่าง ๆ

1.5 เทศบาลควรมีระบบเอกสารที่เป็นระเบียบ สะดวกต่อการใช้งานและตรวจสอบจากประชาชน โดยการจัดให้มีข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ อยู่ในห้องสมุดประจำหมู่บ้าน เพื่อความสะดวกของประชาชนและจัดให้มีที่ร้องเรียนร้องทุกข์ประจำหมู่บ้านด้วย



2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

ควรมีการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ตรงต่อความต้องการ ความจำเป็น และเสริมสร้างเศรษฐกิจในชุมชน โดยการนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ มาใช้ ให้สามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนในกระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลา และเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัย และวิกฤต เพื่อความมั่นคง และความยั่งยืนของการพัฒนา ซึ่งเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ทำให้ชุมชนเกิดความเข้มแข็งและยั่งยืน ทั้งด้านความเป็นอยู่ การดำรงชีวิตและการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

เทศบาลตำบลนาคู จะต้องมีการจัดทำเทศบัญญัติที่มีความเชื่อมโยงกับความต้องการของชุมชนโดยการทำประชาพิจารณ์ ซึ่งเป็นหลักสำคัญในการบริหารบ้านเมืองตามหลักนิติธรรมที่ทุกคนต้องมีส่วนรับรู้รับทราบร่วมกัน เพื่อให้เกิดการเสมอภาคในด้านการพัฒนาการบริการในด้านต่าง ๆ โดยผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่สำคัญ ไม่เห็นแก่ใครคนใดคนหนึ่ง ชุมชนใดชุมชนหนึ่ง จัดการบริหารเท่าเทียมกัน ให้ความสำคัญกับทุกกลุ่ม คนทุกชนชั้น จึงจะรู้สึกทุกความสุขและความต้องการความเดือดร้อน เกิดคุณธรรมในสังคม เน้นย้ำตรวจสอบโดยชุมชนในการดำเนินงานอยู่เสมอ ทั้งทางตรงและการร่วมปฏิบัติงาน เช่น การคัดเลือกตัวแทนชุมชนที่เข้ามาร่วมเป็นกรรมการในการจัดซื้อจัดจ้าง โครงการต่าง ๆ ต้องเป็นผู้มีความรู้ และเปิดโอกาสให้ซักถามตรวจสอบเอกสารอย่างเข้าถึงง่ายละเอียด โปร่งใส มีความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติงานที่มอบหมายรวดเร็วอยู่เสมอ อยากรู้ให้เน้นย้ำเรื่องความปลอดภัยทางสังคมและทรัพย์สินให้มากขึ้นโดยเฉพาะด้านยาเสพติด ซึ่งจะต้องให้ความสำคัญและร่วมมือทำทองที่เกิดประสิทธิผลโดยชุมชนกับเทศบาลร่วมกัน เกิดการมีส่วนร่วมทั้งด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและโครงสร้างทางสังคมให้เข้มแข็ง เกิดความคุ้มค่าในการใช้งบประมาณทั้งบริบทการเสริมสร้างชุมชนเข้มแข็งและโครงสร้างพื้นฐานที่ตรงกับความต้องการของชุมชน



บรรณานุกรม



บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. คู่มือการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นนิติบุคคล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547.
- กองแผนงานและงบประมาณ. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น 2547. นครราชสีมา : องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา, 2547.
- กัลยา เนติประวัติ. การยอมรับรูปแบบการจัดองค์การทางสังคมแบบใหม่ตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีในองค์การภาครัฐ : ศึกษากรณีสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ รม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2544.
- โกวิท พวงงาม. การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2544.
- จตุพร ผ่องสุข. การบริการตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลโคกสว่าง อำเภอนหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด. รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- จินตนา บุญบังการ. การสร้างจิตสำนึกในการให้บริการและการปรับปรุงการบริการภาครัฐ. กรุงเทพฯ : พอร์แมทพริ้นติ้ง, 2539.
- เจนยุทธ์ อุ่นเจริญทวีสิน. ปัญหาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลสมเด็จ อำเภอสมเด็จ จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2553.
- ถวิลวดี บุรีกุล. หลักธรรมาภิบาล. ม.ป.ป. <http://www.kpi.ac.th/mod_search/search.asp>. 14 กันยายน 2552.
- ทองอาน พาไทสง และสมเกียรติ พาทอง. ประมวลกฎหมายและระเบียบการปฏิบัติงานของเทศบาล. กรุงเทพฯ : วีเจ ปริ้นติ้ง, 2542.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. บทบาทอำนาจหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้านและการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : ม.ป.พ., 2546.
- นพพงษ์ บุญจิตราดูล. หลักการบริหารและวิวัฒนาการ. กรุงเทพฯ : บพิธการพิมพ์, 2543.
- นันทวัฒน์ บรมานันท์ และแก้วคำ ไกรสมพงษ์. การปกครองส่วนท้องถิ่นและการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ : วิญญูชน, 2544.
- บุญชม ศรีสะอาด. การวิจัยสำหรับครู. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น, 2546.
- บุษกรณ์ กรัมย์ย์. การประเมินการบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของเทศบาลตำบลท่าคันโท จังหวัดกาฬสินธุ์. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2551.
- บุษบง ชัยเจริญวัฒน์ และบุญมี ลี. รายงานการวิจัย เรื่อง ตัวชี้วัดธรรมาภิบาล. กรุงเทพฯ : สถาบันพระปกเกล้า, 2544.
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร. การปกครองท้องถิ่น. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์, 2535.



- พระปีย์วัฒน์ ปิยสีโล (จักร์แต). การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลเมืองแพร่ จังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ พธ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 2554.
- พระยุพธนา ชุตทองม้วน. การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนา เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2550.
- ภักดี ศรีเมือง. การนำหลักธรรมาภิบาลมาบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลนาทราย อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช. สารนิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, 2548.
- รัชเนีย เค้ามิม. การบริหารงานตามหลักการบริหารจัดการที่ดีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษา องค์การบริหารส่วนจังหวัดยโสธร. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2548.
- สำนักงานเทศบาลตำบลนาคู. รายงานการปฏิบัติงานเทศบาลตำบลนาคู สำนักปลัดเทศบาลตำบลนาคู. ภาพสันธุ์ : สำนักงานเทศบาลตำบลนาคู, 2556.
- วิจิตรภรณ์ ไชยโคตร. การประเมินการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของเทศบาลตำบลบรือ อำเภอบรือ จังหวัดมหาสารคาม. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง หลักสูตรการบริหารงาน การบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อาทิตยโปรดักส์กรุป, 2546.
- สนิท จรอนันต์. ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สถาบันนโยบายศึกษา, 2543.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง. หลักและทฤษฎีการบริหาร. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2545.
- สุดาภรณ์ คำมุกชิก. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลของเทศบาลตำบลโนนสะอาด อำเภอโนนสะอาด จังหวัดอุดรธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- สุทธิรัตน์ จรรย์โกมล. การบริหารงานตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งนาเลา อำเภอกอนสาร จังหวัดชัยภูมิ. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม.มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- อภิชาติ โชติชัชวาลย์กุล. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบลภรณ์เขตอำเภอหนองหญ้าไซ จังหวัดสุพรรณบุรี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รม. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 2550.
- อภิสิทธิ์ พิศกุล. ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลนาข้าว อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ รม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2552.
- อรุณ รักธรรม. การบริหาร : หลักการ แนวคิด ทฤษฎี. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต, 2536.



อุทัย ศรีชลลักษณ์. การศึกษาหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีกับระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ : ศึกษากรณีระบบการติดตามประเมินผลของกองทัพบก. การศึกษาค้นคว้าอิสระ ropic.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2548.



ภาคผนวก ค
ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (IOC)



ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า



ประวัติย่อของผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ	นายประภาส วรรณทอง
วันเกิด	วันที่ 18 มิถุนายน พ.ศ. 2515
สถานที่เกิด	อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 199 หมู่ที่ 6 ตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ 46160
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	รองนายกเทศมนตรีตำบลนาคู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานเทศบาลตำบลนาคู อำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์ 46160
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2541	มัธยมศึกษาตอนต้น ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอเมืองลพบุรี จังหวัดลพบุรี
พ.ศ. 2543	มัธยมศึกษาตอนปลาย ศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอนาคู จังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2551	ปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต (ศศ.บ.) สาขาวิชาศิลปศาสตร์ วิชาเอกรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2558	ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

